

## ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	<b>Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради</b>
Освітня програма	<b>48221 Соціальна робота</b>
Рівень вищої освіти	<b>Доктор філософії</b>
Спеціальність	<b>231 Соціальна робота</b>

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

*Використані скорочення:*

**ID** - ідентифікатор

**ВСП** - відокремлений структурний підрозділ

**ЄДЕБО** - Єдина державна електронна база з питань освіти

**ЄКТС** - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

**ЗВО** - заклад вищої освіти

**ОП** - освітня програма

## Загальні відомості

### 1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	48221
Назва ОП	Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

### 2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Албул Ірина Володимирівна, Файдюк Олена Валентинівна, Осетрова Оксана Олександрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	26.05.2021 р. – 28.05.2021 р.

### 3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	<a href="http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/opp/samoocinka/phd_soc.pdf">http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/opp/samoocinka/phd_soc.pdf</a>
Програма візиту експертної групи	<a href="https://sites.google.com/view/aspiranthgpa/%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8?authuser=0">https://sites.google.com/view/aspiranthgpa/%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8?authuser=0</a>

### 4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

#### I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

**відсутні**

## II. Резюме

### Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОНП «Соціальна робота» за третім (освітньо-науковим) рівнем ВО у КЗ «ХГПА» ХОР акредитується вперше. ЗВО має багаторічний досвід підготовки фахівців за спеціальністю 231 Соціальна робота (з 2002 р.). ОП було розроблено у 2016 р., а вже першу корекцію було схвалено протоколом від 17.05.2017 р. № 13. Перший набір здобувачів на ОП відбувся 01.10.2017 р. з метою професійної підготовки кваліфікованих конкурентоспроможних науковців і науково-педагогічних кадрів у сфері соціальної роботи та освіти, в яких є нагальна потреба як у м. Харків, так і в Україні загалом. ОП за своїми цілями актуальна для вітчизняного освітньо-наукового процесу у галузі соціальної роботи, оскільки забезпечує формування науковців – практиків соціальної роботи та НПП, готових до науково-дослідницької та викладацької діяльності. В останній редакції ОП (протокол від 31.08.2020 р. № 1) враховано соціальні запити сучасності та дотримано усіх методичних вимог. Цілі ОП чіткі, корелюють з місією та стратегією ЗВО. З метою забезпечення високопрофесійної підготовки кваліфікованих фахівців цілі та ПРН ОП було сформульовано з урахуванням потреб і рекомендацій усіх зацікавлених сторін. Стейкхолдери та здобувачі, які часто одночасно виступають стейкхолдерами, активно залучені до співпраці, що дозволяє врахувати попит і потреби ринку праці та підготувати конкурентоспроможні кадри. За відсутності Стандарту ВО за спеціальністю 231 Соціальна робота для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти простежується відповідність ОП вимогам 8-го рівня Національної рамки кваліфікацій. ОП виправдовує свій зміст щодо предметної області. ОП зrealizovuje можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів через індивідуальний вибір навчальних дисциплін, тем досліджень, наукових керівників тощо. ЗВО впроваджує в освітньо-науковий процес принцип практикоорієнтованості, що сприяє підвищенню якості наукових розвідок здобувачів. Здобувачі задіяні у волонтерській діяльності, беруть участь у різноманітних соціальних акціях, заходах, проєктах. Аспіранти набувають соціальних навичок проведення й оформлення наукового дослідження. ОП реалізується з використанням проблемно-пошукових, компетентісно-орієнтованих методів для формування дослідницьких умінь здобувачів. Академічна та професійна кваліфікація НПП забезпечує досягнення цілей та ПРН ОП. Освітнє середовище та матеріально-технічна база ЗВО є сучасними та повністю задовольняють потреби здобувачів. Діяльність Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Академії, Центру гендерної освіти та інформаційно-соціального центру сприяє реалізації досліджень та апробації здобутих результатів. Інформація, яку викладено у відомостях про самооцінювання, є прозора, публічна та висвітлена на веб-ресурсах Академії. Результати акредитаційної експертизи показують, що ОП та освітня діяльність ЗВО відповідають усім Критеріям акредитації, а надані рекомендації за часом можуть бути швидко відкориговані.

### Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Серед сильних сторін ОП ЕГ відзначила: ОП вирізняється людиноцентрованістю, що передбачає високий рівень усвідомлення особистісної та соціальної відповідальності фахівців із соціальної роботи – науковців з практичним досвідом і науково-педагогічних кадрів; зrealizovaniy в об'єктивній реальності наукових і практичних доробків аспірантів, спрямованих на підвищення якості життя громадян, зокрема вразливих категорій населення; оволодіння мовними компетентностями сприяє підготовці конкурентоспроможного науковця та науково-педагогічного працівника на сучасному ринку праці, як вітчизняному, так і міжнародному; яскраво виражена індивідуальна освітня траєкторія аспірантів, які беруть активну участь як в освітньому й науковому житті кафедри/Академії, так і в соціальних заходах, акціях, проєктах, впроваджуючи свої напрацювання у соціальні реалії існування людини, громади суспільства, зокрема, набуваючи соціальних навичок; впровадження антидискримінаційної політики науково-педагогічними працівниками та здобувачами, зокрема через проведення антидискримінаційної експертизи; презентація дослідницьких пропозицій або досягнень вступника під час вступного іспиту зі спеціальності; урахування при вступі додаткових балів за науковий доробок вступника (наявність публікацій, дипломів переможця Всеукраїнських конкурсів студентських робіт або олімпіад зі спеціальності 231 Соціальна робота, дипломів з відзнакою); пріоритет творчо-дослідницьких завдань під час навчання, використання в освітньому процесі значних індивідуальних та колективних досягнень; здійснення дисертаційних досліджень з використанням наукового потенціалу Центру гендерної освіти та можливостей інформаційно-соціального центру, а також безпосередньо на місцях працевлаштування здобувачів; масштабна міжнародна співпраця із зарубіжними ЗВО, науковими установами, дослідницькими центрами; міжнародні стажування здобувачів з урахуванням кола їх наукових інтересів; залучення роботодавців до освітнього процесу; проведення гостьових лекцій як НПП ЗВО України, так й іноземними фахівцями; усі приміщення Академії мають кнопку виклику з метою надання допомоги особам з особливими освітніми потребами; високий рівень корпоративної культури усіх учасників освітнього процесу; спільна участь наукових керівників і аспірантів у реалізації теми науково-дослідної роботи кафедри соціальної роботи.

### Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

У процесі акредитаційної експертизи було встановлено наявність таких слабких сторін та надано рекомендації, практична імплементація яких дозволить удосконалити якість освіти за ОП «Соціальна робота». Серед слабких сторін ОП ЕГ відмітила такі: проходження Асистентської практики виключно на базі кафедри соціальної роботи

КЗ «ХГПА» ХОР зважає на можливість індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів; недостатнє використання можливостей комп'ютерного тестування при оцінюванні досягнень здобувачів вищої освіти на даній ОНП; здобувачі вищої освіти не в повній мірі володіють інформацією про процедуру повідомлення випадків порушення їх прав та інтересів; на сайті аспірантури представлено тексти анкет та аналітичні довідки результатів опитування щодо задоволеності методами навчання та викладання, академічної доброчесності, у яких ЕГ виявила неточності та невідповідність аналітичних відомостей змісту анкетних питань, що може призвести до хибних висновків під час аналізу результатів; на сайті не висвітлена інформація про обговорення ОНП. Рекомендації: Укласти угоди з іншими базами Асистентської практики здобувачів, якими можуть виступати як інші ЗВО (сприятиме зrealізації викладацького складника), так і соціальні установи, громадські організації та ін. (сприятиме зrealізації наукового складника, оскільки експериментальна частина дослідження у галузі 23 Соціальна робота завжди практикоорієнтована). Розширити використання форм комп'ютерного тестування при оцінюванні досягнень здобувачів вищої освіти на даній ОНП. Додатково ознайомити здобувачів освіти з нормативно-правовими документами, які регулюють питання вирішення конфліктних ситуацій, виявлення фактів корупції шляхом організації та проведення для здобувачів вищої освіти круглих столів, відкритих занять тощо. Відкоригувати зміст і перелік анкетних питань щодо тематики та спрямованості опитувальника. Розробити онлайн-опитувальник для стейкхолдерів з метою збору та аналізу їх побажань і рекомендацій щодо удосконалення ОНП. Оприлюднювати на веб-сайті кафедри інформацію про проведені засідання кафедри та зустрічі із здобувачами вищої освіти та стейкхолдерами з метою обговорення ОНП. Розробити та оприлюднити на сайті кафедри анкету для стейкхолдерів та всіх бажаючих осіб для реалізації можливості вносити свої побажання та рекомендації щодо удосконалення ОНП.

### III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

#### Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

##### 1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Наявна кореляція між цілями ОНП «Соціальна робота» 2017 р. і 2020 р. та місією й стратегією ЗВО, зазначеними у «Стратегії розвитку Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради до 2025 року», затвердженій ректором Академії від 18.12.2019 р. (<https://cutt.ly/abTasUV>). Компаративний аналіз документів дозволив з'ясувати таке: 1. В ОНП «Соціальна робота» (2017 р., схвалена Вченою радою КЗ «ХГПА» ХОР від 17 травня 2017 р., протокол № 13) зазначено, що метою програми є «підготовка висококваліфікованих науковців і науково-педагогічних кадрів у галузі освіти шляхом здійснення наукових досліджень і отримання нових практично спрямованих результатів, а також підготовки та захисту дисертацій». 2. В ОНП «Соціальна робота» (2020 р., схвалена Вченою радою КЗ «ХГПА» ХОР від 31 серпня 2020 р., протокол № 1) зазначено, що метою програми є «підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних науковців і науково-педагогічних кадрів у галузі соціальної роботи та сфері освіти для сприяння їх інтеграції у європейський та світовий освітній простір шляхом здійснення наукових досліджень і отримання нових практично спрямованих результатів». Слід зазначити, що в редакціях ОНП 2017 і 2020 рр. мета – ідентична. 3. У «Стратегії розвитку Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради до 2025 року» зацентовано: 3.1. «Стратегічна мета академії полягає в тому, щоб до 2025 року розвинути та закріпити провідні позиції, спрямовані на підготовку висококваліфікованих національно-свідомих фахівців, розвиток наукових досліджень, посилення ролі інноваційного складника у діяльності вищу та його інтеграції до європейського і світового освітнього простору» (с. 3). 3.2. «Місія академії – досягнення високого рівня якості підготовки фахівців, що забезпечить конкурентоспроможність випускників на ринку праці на основі використання інноваційних технологій навчання та поєднання власного досвіду з кращими світовими практиками, розвитку професійних компетентностей педагогічних, науково-педагогічних працівників.» (с. 6). Отже, ключовим моментом, відображеним в ОНП й Стратегії ЗВО, є наголос на впровадженні заходів, які сприятимуть формуванню висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців, здатних до ефективного зrealізування у професійній та дослідницько-інноваційній діяльності у соціальній сфері. Загалом ОНП «Соціальна робота» корелює зі стратегічною метою ЗВО, спрямованою на впровадження інноваційних технологій в освітній процес, науково-практичні дослідження актуальних соціальних проблем, служіння громадянам задля підвищення якості життя, чому сприяє участь здобувачів у соціальних заходах і проєктах (наприклад, соціальні заходи Могилка О.П. з дітьми вулиці). ОНП вдало поєднує фахову та гуманітарну (мовну) підготовку, що сприяє зростанню рівня конкурентоспроможності здобувачів.

##### 2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОНП стала відповіддю на соціальні та освітньо-наукові потреби сьогодення та необхідність розв'язання соціально практичних і науково-дослідницьких проблем через впровадження в освітній процес інноваційних технологій соціальної роботи. З метою забезпечення конкурентоспроможності здобувачів цілі та ПРН ОНП було сформульовано з урахуванням потреб і рекомендацій усіх зацікавлених сторін. Обговорення змістових складників ОНП відбувається із залученням керівників / представників соціальних служб і ЗВО, які беруть участь у засіданнях кафедри конференціях, круглих столах, семінарах (<https://cutt.ly/1bTdj5> протоколи), присвячених актуальним питанням освітнього процесу та НДР. Стейкхолдери зробили низку пропозицій, які були враховані при розробці ОНП «Соціальна робота». Зокрема: 1) враховані рекомендації: Хливнюк Т.П., декан факультету психології та соціальної роботи Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, доктор політичних наук, професор – щодо збільшення обсягу Асистентської практики (наразі практика збільшена з 2-х кредитів ЄКТС до 6-ти); Керімов Р.В., директор наркологічного центру соціальної реабілітації – щодо набуття компетентностей роботи із соціально незахищеними категоріями населення (введено ВОК: «Профілактика соціальних відхилень», «Теорія і практика ресоціалізації маргінальних груп» (протокол від 02.06.2020 р. № 11); 2) рекомендації на перспективу розвитку ОНП: Кожина А.М., завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи Харківського національного медичного університету та Васильєва М.П., завідувач кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки, доктор педагогічних наук, професор ХНПУ імені Г.С. Сковороди – щодо посилення науково-дослідницького компонента (у червні 2021 р. відбудеться обговорення цієї пропозиції на кафедрі). Зустріч зі здобувачами (дехто стейкхолдери) показала їхнє активне долучення до обговорення ОНП. Вони зробили низку пропозицій, врахованих розробниками ОНП: викладання ОК іноземною мовою (уведено ВОК: «Introduction to fundraising in the field of scientific researches», «English Medium Instruction in Higher Education»); набуття компетентностей у роботі з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах (уведено ВОК «Теорія і практика соціального супроводу сімей, які опинилися в СЖО»). До обговорення цілей та ПРН ОНП активно долучаються усі НПП кафедри, адміністрація ЗВО (враховано пропозицію академічної спільноти про проходження стажування аспірантів і НПП у зарубіжних ЗВО, як наслідок – стажування Могилко О.П. (3 рік навчання) у Польщі; стажування Суменко Т.Ю. (1 рік навчання) у Люблені) та інші потенційні стейкхолдери (Міжнародний благодійний фонд «Альянс громадського здоров'я», Благодійні Організації «Дон Калабрія», «Соціальна служба допомоги» (Італія), ГО «Еджкемп Україна», Центр соціальної реабілітації наркозалежних «Позитив» тощо). Обговорення дали можливість уточнити фахові компетентності, ПРН, визначити перелік вибіркових дисциплін.

### **3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.**

Розробка й впровадження ОНП відбувалися на тлі становлення в Україні соціальної роботи як наукової спеціальності, реформування системи соціальних послуг та активізації й професіоналізації діяльності неурядових організацій, що впроваджують соціальні проекти й надають соціальні послуги. Відповідно до нової редакції Закону України «Про соціальні послуги» впроваджуються обов'язковий моніторинг та оцінка якості соціальних послуг на регіональному та місцевому рівні, що є локальними науковими дослідженнями висококваліфікованих конкурентоспроможних науковців і науково-педагогічних кадрів, на формування яких і спрямовано зміст ОНП. Розвиток конкурентного ринку соціальних послуг, впровадження системи державного замовлення та тендерних закупівель соціальних послуг стимулює державні установи і неурядові організації до застосування інноваційних моделей і методів соціальної роботи, використання яких потребує апробації методами наукових досліджень, на що й спрямовані дисертаційні дослідження аспірантів. У галузевому контексті назріла потреба неурядових організацій у кваліфікованому науковому супроводі інноваційних проектів. Соціальні програми профілактики алко-/наркозалежності, дискримінації, торгівлі людьми, програми підтримки учасників бойових дій потребують інноваційних методів і науково-дослідницьких компетентностей виконавців. Регіональний контекст впровадження ОНП обумовлюється актуальними соціальними проблемами й потребами, які потребують комплексного підходу до дослідження та впровадження інноваційних технологій їх подолання. Результатом вивчення регіональних особливостей і сучасних запитів у сфері соціальної роботи стала розробка вибіркових ОК («Антидискримінаційні практики в соціальній роботі», «Теорія і практика збереження та відновлення здоров'я різних категорій населення», «Теорія і практика ресоціалізації маргінальних груп», «Теорія і практика соціального супроводу сімей, які опинилися в СЖО») (<https://cutt.ly/ybTfwL3>, протокол № 11 від 02.06.2020 р.). Крім того, ЗВО як м. Харків, так і України потребують кваліфікованих НПП (до речі, аспірант 3-го року навчання Могилко О.П. наразі працює на кафедрі психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи Харківського національного медичного університету). При розробці ОНП було враховано досвід: 1) вітчизняних ЗВО: Київського університету імені Бориса Грінченка (орієнтири на конкурентоспроможність, людиноцентрованість, командну роботу; проаналізовано компетентності та ПРН) і Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (потужна теоретична підготовка); 2) іноземних програм: Стокгольмський університет (Швеція) (гендерний напрям); досліджено «Глобальні стандарти підготовки соціальних працівників» (<https://cutt.ly/obTfo95/>); враховано: принципи честі та гідності людини, цифровізація, практикоорієнтований та компетентнісний підходи.

### **4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.**

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти відсутній. У зв'язку з цим слід зазначити, що ОНП «Соціальна робота» 2020 р. відповідає вимогам 8-го рівня Національної рамки кваліфікацій, згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 – у редакції Постанови КМУ від 25.06.2020 р. № 519. Вимоги НРК було враховано при розробці ОНП (йдеться про формулювання компетентностей, програмних результатів навчання, означення ОК, розробку силабусів), що чітко простежується у «Матриці відповідності визначених компетентностей/результатів навчання дескрипторам НРК (ОНП 2020т р.). В ОНП 2017 р. така Матриця відсутня. Так, ПРН відповідають вимогам НРК щодо знань, умінь, комунікації та автономії. ЕГ простежила відповідність ПРН вимогам НРК на прикладі ОКПП8: «Асистентська практика» (6 кредитів): (ПРН 4, ПРН 11). Зазначені ПРН спрямовані на формування усіх аспектів, згідно з класифікацією компетентностей (результатів навчання) за НРК. 1. Знання (Зн3: Знання сучасної наукової та освітньої парадигми в галузі викладання соціальної роботи та соціальної педагогіки, методики проведення лекційних практичних і семінарських занять у закладах вищої освіти). 2. Уміння (Ум3: Уміння здійснення соціальної та соціально-педагогічної допомоги клієнтам, виходячи з наукових позицій, використовувати національне та міжнародне нормативно-правове підґрунтя для здійснення практики соціальної роботи, освітньої і наукової діяльності. Ум4: Уміння і навички щодо розробки та застосування інструментарію для апробації результатів теоретичного дослідження, використовувати загальнонаукові та спеціальні методи досліджень для обґрунтування процесів та явищ, спираючись на історико-педагогічні джерела аналізувати соціально-педагогічні закономірності. Ум5: Навички володіти педагогічною майстерністю, педагогічною технікою, професійними вміннями майбутніх викладачів). 3. Комунікація (К1: Здійснювати науково-консультативну діяльність для підвищення рівня ефективності роботи осередків соціальної сфери у межах вітчизняних та міжнародних проєктів, підтримувати професійні взаємини на міжнародному рівні). 4. Відповідальність і автономія (АВ2: Визначати конструктивні шляхи вирішення суспільно значущих проблеми, використовувати практичні здобутки для розв'язання складних міждисциплінарних задач у практиці соціальної роботи. АВ3: Здійснювати дослідницьку та професійну діяльність, дотримуючись деонтологічних принципів соціальної роботи та академічної доброчесності). Отже, дана ОНП дозволяє досягти програмних результатів навчання відповідно до вимог 8-го рівня Національної рамки кваліфікацій.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 1:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.**

Заслужують на увагу такі здобутки під час реалізації ОНП «Соціальна робота» у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради: 1) впровадження ОНП, її цілі й ПРН наслідком своїм має формування висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців, здатних до ефективного зреалізування у професійній та дослідницько-інноваційній діяльності у соціальній сфері, безпосередньо спрямовуючись на підвищення якості життя вразливих категорій населення; 2) плідна співпраця кафедри зі стейкхолдерами та здобувачами при розробці ОНП, що дозволяє врахувати попит і потреби ринку праці та підготувати самостійного конкурентоспроможного фахівця, обізнаного як в теорії, так і на практиці; 3) при розробці ОНП автори послуговувалися потужним досвідом аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм; врахували попит сучасного конкурентного ринку соціальних послуг; 4) програмні результати навчання аспірантів за ОНП «Соціальна робота» задовольняють тенденції розвитку спеціальності та потреби й попит ринку праці з урахуванням галузевого та регіонального контексту; 5) ОНП вирізняється людиноцентрованістю, що передбачає високий рівень усвідомлення особистісної та соціальної відповідальності фахівців із соціальної роботи – науковців з практичним досвідом і науково-педагогічних кадрів.

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.**

Слабких сторін і недоліків не виявлено.

### **Рівень відповідності Критерію 1.**

Рівень А

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.**

Враховуючи сильні сторони та відсутність слабких сторін ОНП «Соціальна робота» за критерієм 1, експертна група дійшла висновку, що рівень відповідності даному критерію – «А», оскільки ОНП «Соціальна робота» вирізняється унікальністю, безпосередньо пов'язаною з реалізацією місії та стратегії Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради – підготовка «висококваліфікованих національно-свідомих фахівців, розвиток наукових досліджень, посилення ролі інноваційного складника ... та його інтеграції до європейського і світового освітнього простору», що впроваджується у практичній діяльності науковця-практика з соціальної роботи, набуті компетентності якого задовольняють сучасні тенденції розвитку спеціальності та потреби

й попит ринку праці з урахуванням галузевого та регіонального контексту, на чому акцентували увагу стейкхолдери та здобувачі (окремі з них одночасно виступають стейкхолдерами), які беруть активну участь у розробці та вдосконаленні освітньо-наукової програми «Соціальна робота»: Отже, ОНП «Соціальна робота» не тільки відповідає нормативним вимогам до її реалізації, але й означена оригінальною рисою – зреалізованість в об'єктивній реальності наукових і практичних доробків аспірантів, спрямованих на підвищення якості життя громадян, зокрема вразливих категорій населення.

## **Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:**

**1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).**

Обсяг кредитів ОНП «Соціальна робота» у ЄКТС становить 60, з них: 1) відповідно до ОНП 2020 р. (схвалена Вченою радою КЗ «ХГПА» ХОР від 31.08.2020 р., протокол № 1) освітня складова становить 46 кредитів ЄКТС (31 кредит ЄКТС – нормативні освітні компоненти, 15 кредитів ЄКТС – вибіркові освітні компоненти), а відповідно до ОНП 2017 р. (схвалена Вченою радою КЗ «ХГПА» ХОР від 17.05.2017 р., протокол № 13), освітня складова становила 40 кредитів ЄКТС (30 кредит ЄКТС – нормативні освітні компоненти, 10 кредитів ЄКТС – вибіркові освітні компоненти). Отже, наявні прогресивні зміни при вдосконаленні ОНП: так, згідно з редакцією 2020 р., 15 кредитів ЄКТС відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти, що становить 25 % від загального обсягу. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти наразі відсутній. Загальний обсяг кредитів за освітньо-науковою програмою «Соціальна робота» відповідає ч. 6 ст. 5 «Рівні та ступені вищої освіти» Закону України «Про вищу освіту» (30 – 60 кредитів ЄКТС).

**2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.**

ОНП «Соціальна робота» структурована в контексті загального часу навчання (за семестрами / роками навчання). Простежується певна логіка навчання і викладання: як правило. З урахуванням того факту, що йдеться про заочну форму навчання, слід зауважити, що засвоєння наступних компонентів ґрунтується на вивченні попередніх, хоча спільні засади ОК можуть вивчатися паралельно, що сприяє високому засвоєнню компетентностей та якісному набуттю ПРН. Наприклад: ОК «Філософія як методологія наукового пізнання» (1, 2 семестри) вивчається одночасно (при цьому вивчення завершується раніше на 1 семестр), певною мірою передуючи остаточному набуттю компетентностей з ОК «Методологія і методи наукових досліджень у галузі соціальної педагогіки та соціальної роботи» (1, 2, 3 семестри), що, зокрема, вивчаючись у 3-му семестрі, одночасно та певною мірою передуює остаточному набуттю компетентностей (у 4-му семестрі) при вивченні вибіркової ОК «Технологія ведення наукової дискусії» (3, 4 семестри). Слід зазначити, що забезпечення програмних результатів навчання за ОНП «Соціальна робота» відбувається як за рахунок обов'язкових освітніх компонентів з урахуванням асистентської практики, так і за рахунок дисциплін вільного вибору здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти, спрямованих, зокрема, на ознайомлення та усвідомлення актуальних питань соціальної роботи, інновацій у соціальній сфері (наприклад, цьому сприяють (ВОК5) ОК «Теорія і практика ресоціалізації маргінальних груп» і «Теорія і практика соціального супроводу сімей, які опинилися в СЖО», згідно з навчальним планом 2020 р.).

**3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).**

Зміст предметної області ОНП 2017 р. «передбачає набуття аспірантами теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей ..., достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних наукових проблем у галузі соціальної роботи та дослідницько-інноваційної діяльності, проведення власного наукового дослідження...». Теоретичний зміст предметної області ОНП 2020 р. сформульовано лаконічно: «основні категорії, підходи, наукові концепції (теорії), принципи в галузі соціальної роботи, соціальної педагогіки, науково-дослідної діяльності та освіти». Зміст ОНП зреалізовується через: 1) засвоєння основних підходів, теорій і концепцій соціального виховання, оволодіння методологією та методами педагогічних досліджень, розуміння організації освітнього процесу у ЗВО (ФК 2, ФК 3, ФК 5, ФК 9; ПРНЗП 11, ПРНПП 2, ПРНПП 3, ПРНПП 21); 2) оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, які сприяють формуванню системного наукового світогляду, професійної етики та культури (ЗК 1, ФК 4, ФК 6, ФК 11; ПРНЗП 1, ПРНЗП 12, ПРНПП 7, ПРНПП 22); 3) набуття універсальних навичок дослідника (ЗК 3, ЗК 5, ФК 6, ФК 8; ПРНЗП 10, ПРНЗП 12, ПРНПП 6, ПРНПП 7); 4) оволодіння мовними компетентностями з метою розширення науково-дослідних перспектив (ЗК 7, ЗК 14, ФК 19, ФК 20; ПРНЗП 7, ПРНЗП 9, ПРНПП 17, ПРНПП 23). Вибіркові компоненти ОНП 2017 р. ВПП 1 – Планування та керівництво науковими проектами/Історіографія, методика роботи з історико-педагогічними джерелами; ВПП 2 – Науковий семінар/Технологія ведення наукової дискусії; ВПП 3 – Соціально-педагогічний тренінг професійного

розвитку/Тренінг комунікативної культури дослідника (для порівняння: вибіркові компоненти ОНП 2020 р.: ВОК 1 – Дисципліна широкого вибору/ Планування та керівництво науковими проектами//Історіографія, методика роботи з історико-педагогічними джерелами; ВОК 2 – Introduction to fundraising in the field of scientific researches/Антидискримінаційні практики в соціальній роботі/Профілактика соціальних відхилень; ВОК 3 – Соціально-педагогічна підтримка вразливих груп населення/ Технологія ведення наукової дискусії; ВОК 4 – English Medium Instruction in Higher Education/Інтелектуальна власність/Теорія і практика збереження та відновлення здоров'я різних категорій населення; ВОК 5 – Теорія і практика ресоціалізації маргінальних груп/ Теорія і практика соціального супроводу сімей, які опинилися в СЖО/ Академічне письмо і риторика спілкування іноземною мовою спрямовані на забезпечення аспірантів знанням і розумінням предметної області досліджень. Спостерігається прогресивний розвиток ОНП (розширення можливостей вибору аспірантів), що є позитивний момент у впровадженні освітнього процесу за ОНП. Програма містить Асистентську практику, яка, за ОНП 2017 р., передбачала 2 кредити (викладацький складник), а за ОНП 2020 р. передбачає 6 кредитів (до педагогічного додано науковий складник). Отже, зміст ОНП «Соціальна робота» відповідає предметній області спеціальності 231 Соціальна робота.

#### **4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.**

У ЗВО процес формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача, зокрема через індивідуальний вибір навчальних дисциплін означено у чинних документах: «Положення про організацію освітнього процесу у КЗ «ХГПА» ХОР та її структурних підрозділах» (<http://www.hgpa.kharkov.com/wpcontent/uploads/2019/normatyvni/osvitni%20proces.pdf>), «Положення про Індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії КЗ «ХГПА» (<https://sites.google.com/view/aspiranthgpa>), «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти КЗ «ХГПА» ХОР» (<http://surl.li/swvb>). Індивідуальна освітня траєкторія забезпечується процедурами: 1) право здобувача на участь у формуванні індивідуального навчального плану на основі ОНП, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у КЗ «ХГПА», за пп. 2.2 якого здобувач має право на вибір дисциплін в обсязі не менш 25 % (15 кредитів ЄКТС), пов'язаних з тематикою дисертації; 2) право здобувача на реалізацію наукових інтересів (вибір теми дисертації, наукового керівника, конференцій, семінарів, конкурсів, тематики освітніх курсів у межах неформальної та інформальної освіти); 3) право здобувача на вибір бази практики; 4) можливість навчання у рамках академічної мобільності – на базі інших ЗВО; 5) можливість зарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті; 6) право на академічну відпустку/поновлення на навчання. Право здобувачів на вільний вибір навчальних дисциплін у ЗВО реалізується на підставі «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради та її структурних підрозділах (п. 6) й «Положенням про дисципліни вільного вибору студентів (розділ 2, пп. 2.2.)» ([http://www.hgpa.kharkov.com/wpcontent/uploads/2019/normatyvni/pologennya\\_vilny%20vybut.pdf](http://www.hgpa.kharkov.com/wpcontent/uploads/2019/normatyvni/pologennya_vilny%20vybut.pdf)), де розміщено інструкцію з проведення процедури формування вибіркових дисциплін на навчально-інформаційному порталі Академії. На сторінці офіційного сайту ЗВО (<http://www.hgpa.kharkov.com>) у розділі «Навчальний відділ» наявний повний список дисциплін вільного вибору. Загальний перелік вибіркових компонентів затверджується Вченою радою Академії. Завідувач кафедри на початку лютого доводить до відома здобувачів перелік ОК вільного вибору на наступний навчальний рік, порядок їх вивчення, силабуси. Здобувачі отримують необхідні консультації. До кінця березня кожного навчального року здобувачі подають заяви до завідувача кафедри, де зазначають курси для вивчення в наступному навчальному році. Після аналізу заяв здобувачів формуються академічні групи для вивчення вибіркових ОК. Згідно з нормативними вимогами, чисельність здобувачів у групі має складати не менше 25 % здобувачів за ОНП. Після затвердження в установленому порядку робочого навчального плану з переліком вибіркових ОК відповідні дисципліни вносяться до індивідуальних планів. Здобувачі за ОНП зазначили, що задоволені розгортанням власної індивідуальної освітньої траєкторії.

#### **5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.**

Практична підготовка здобувачів за ОНП у ЗВО регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу у КЗ «ХГПА» ХОР та її структурних підрозділах» (<http://www.hgpa.kharkov.com/wpcontent/uploads/2019/normatyvni/osvitni%20proces.pdf>), ОНП і навчальним планом передбачено Асистентську практику яка, за ОНП 2017 р., передбачала 2 кредити (викладацький складник) (2 тижні, 4 семестр), а за ОНП 2020 р. передбачає 6 кредитів (до педагогічного додано науковий складник) (4 тижні, 3, 4 семестри). Здобувачі проходять Асистентську практику (правило наразі без виключень) на базі кафедри соціальної роботи КЗ «ХГПА» ХОР. Асистентська практика спрямована на формування фахових, викладацьких і дослідницьких компетентностей здобувача (ЗК 9, ФК 2, ФК 5, ФК 13, ФК 14, ФК 15, ФК 16, ФК 17, ФК 21; ПРНЗП 11, ПРНПП 10, ПРНПП 11, ПРНПП 16, за ОНП 2017 р.); (ІК, ЗК 2, ЗК 6, ФК 2, ФК 3, ФК 5, ФК 6; ПРН 4, ПРН 11, за ОНП 2020 р.), що передбачає педагогічну майстерність, а також поглиблення і розширення професійних компетентностей аспіранта, необхідних для виконання професійної та науково-педагогічної діяльності у ЗВО. Практична підготовка здобувачів за ОНП передбачає проведення практичних занять, зустрічей з практиками у галузі 23 Соціальна робота, зокрема упродовж 1-го року навчання (1 – 2 семестри). Слід зазначити, що аспіранти активно залучаються до практичних форм навчальної та професійної діяльності (проведення виховних заходів зі здобувачами – бакалаврами/магістрами, участь у розробці міні-проектів та у волонтерських заходах, наприклад,



соціальна робота з дітьми вулиці із застосуванням тренінгових елементів, проведена аспірантом 3-го року навчання Могилком О.П. тощо). Оскільки рівень практичної підготовки здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти впливає на якість їхніх наукових розвідок (статей, проєктів та ін.), постільки ЗВО спрямовується на впровадження в освітньо-науковий процес принципу практикоорієнтованості.

## **6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.**

ОНП передбачає широке застосування форм і методів освітньої діяльності: дискусія, дебати, творчі проєктні роботи, метод «клас навпаки», ділові ігри, соціально-педагогічні задачі, технології проблемного навчання, кейси, тренінгові вправи, майстер-клас, що сприяють набуттю здобувачами за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти соціальних навичок (soft skills), які відповідають заявленим цілям, зокрема, йдеться про розвиток комунікативних, педагогічних, дослідницьких (ЗК 3, ЗК 5, ФК 6, ФК 8; ПРНЗП 10, ПРНЗП 12, ПРНПП 6, ПРНПП 7) і організаційних навичок, зокрема щодо розуміння організації освітнього процесу у ЗВО (ФК 2, ФК 3, ФК 5, ФК 9; ПРНЗП 11, ПРНПП 2, ПРНПП 3, ПРНПП 21). Сприяють набуттю соціальних навичок консультації здобувачів з науковими керівниками (йдеться про формування системного наукового світогляду, професійної етики та культури (ЗК 1, ФК 4, ФК 6, ФК 11; ПРНЗП 1, ПРНЗП 2, ПРНПП 7, ПРНПП 22)). Соціально орієнтоване вивчення іноземної мови надає здобувачам можливість удосконалювати комунікативні навички, здатність до спілкування іноземною мовою (ЗК 7, ЗК 14, ФК 19, ФК 20; ПРНЗП 7, ПРНЗП 9, ПРНПП 17, ПРНПП 23), уміння пошуку й аналізу інформації. Формування соціальних навичок аспірантів відбувається в процесі вивчення освітніх компонентів (як нормативних, так і вибіркового) та під час асистентської практики, що у сукупності дозволяє здобувачам удосконалювати навички комунікації, планування власної науково-дослідної та викладацької діяльності тощо. Здобувачі задіяні у волонтерській діяльності, беруть участь у різноманітних соціальних акціях, заходах, проєктах, наприклад: соціальна робота з дітьми вулиці із застосуванням тренінгових елементів, проведена аспірантом 3-го року навчання Могилком О.П.). Соціально активні здобувачі реалізуються як представники Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Академії (зокрема слід відзначити активність таких здобувачів – членів НТЗО, як: Какадій В.В. (аспірантка 2 року навчання), Нечитайло Ю.С. (аспірантка 3 року навчання); Білозерова М.В. (аспірантка 4 року навчання). Здобувачі набувають соціальних навичок проведення й оформлення наукового дослідження, навчаючись тому, які вимоги до написання статті у науко-метричній базі; як послуговуватися бібліографічними ресурсами тощо. Аспіранти зазначили, що задоволені отриманими соціальними навичками та виділили важливі, вже набуті ними, soft skills: оволодіння інформаційними ресурсами; навички розробки презентацій та доповідей у лаконічній формі; навички наукового мислення, філософського системного підходу до дослідження, методологічні навички написання наукової роботи. Отже, soft skills узгоджуються із загальними і професійними компетентностями, необхідними для фахівця соціальної сфери, у зв'язку з чим здобувачі, опановуючи програму підготовки за ОНП, набувають соціальних навичок під час аудиторних занять, упродовж практичної підготовки та під час науково-дослідницької роботи.

## **7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).**

У Коштовному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради при розробці ОНП «Соціальна робота» 2017 р. об'єктивно не могли бути враховані кваліфікаційні вимоги, загальні й професійні компетентності за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них, визначені: 1) у професійному стандарті «Соціальний працівник», оскільки цей Стандарт був затверджений наказом Міністерства соціальної політики України від 04.07.2019 року № 1049 (<https://www.msp.gov.ua/files/profstandart/1049.pdf>); 2) у професійному стандарті «Фахівець із соціальної роботи», оскільки цей Стандарт був затверджений наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 20.06.2020 року № 1179; 3) у професійному стандарті на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти», оскільки цей Стандарт був затверджений наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.03.2021 року № 610. При цьому в ОНП, схваленій Вченою радою КЗ «ХГПА» ХОР від 31.08.2020 р., протокол № 1, слід було врахувати професійні стандарти, зазначені у пунктах 1 і 2. У той же час слід відмітити, що зміст даної ОНП спрямований на формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти компетентностей, необхідних для виконання фахових завдань у галузі знань 23 Соціальна робота. Зокрема, необхідно зауважити, що передбачена Професійним стандартом «Соціальний працівник» загальна компетентність – Z.08. Здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових соціальних послуг – релевантна, наприклад, інтегральній компетентності – «здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики» (ОНП 2017 р.). Разом з тим, слід відмітити, що ЗВО при розробці даної ОНП послуговувався такими документами, як: Національний класифікатор України «Класифікатор професій» ДК 003:2010; Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти / Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG); Оновлені Глобальні стандарти соціальної роботи в галузі освіти і навчання / Updated Global Standards For Social Work Education And Training (Archived). Крім того, процедура отримання професійної кваліфікації (Доктор філософії) врегульована внутрішніми документами КЗ «ХГПА» ХОР, зокрема «Положенням про організацію освітнього процесу», «Положенням про атестацію здобувачів ступеня доктора філософії», «Положенням про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських та інших робіт на наявність плагіату» (<http://www.hgpa.kharkov.com>).

## **8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.**

Визначення співвідношення аудиторних (контактних) годин і годин, відведених на самостійну роботу у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради регламентовано нормативами, закріпленими у «Положенні про організацію освітнього процесу», «Положенні щодо розробки навчальних планів (<http://www.hgra.kharkov.com>). Фактичний обсяг навантаження на здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою), відображений у чинних навчальних планах, графіках освітнього процесу, щорічно переглядається і оптимізується з урахуванням пропозицій здобувачів вищої освіти. Для з'ясування відсотку задоволеності здобувачів кількістю часу, відведеного, зокрема, на самостійну роботу, вивчається у ході неформальних бесід зі здобувачами, систематичного анкетування щодо рівня задоволеності якістю освіти психологічною службою Академії. При цьому працює «Телефон довіри», завдяки якому здобувачі можуть залишити відгук або поскаржитися у разі надмірного навантаження. Серед основних проблем, виявлених у ході опитувань, починаючи із 2017 р., слід зазначити такий факт, як велика завантаженість аспірантів за місцем роботи (адже йдеться про заочну форму навчання). При цьому задля розв'язання зазначеної проблеми у 2020 – 2021 н. р. було вжито заходи, які означилися в ОНП 2020 року: зокрема, для оптимізації спілкування з аспірантами наразі використовуються корпоративні ІТ-ресурси (електронна пошта, гугл-диск тощо), що скорочує час для спілкування та виконання робіт. При цьому слід зауважити, що НПП, зокрема в умовах карантину, максимально урізноманітнюють види робіт, у тому числі – самостійну роботу. Так, НПП з урахуванням специфіки освітнього процесу здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти спрямовують свої зусилля на навчання здобувачів щодо написання тез, статей; зорганізують дискусії, які містять освітній та науковий складники; застосовують міждисциплінарні зв'язки при вивченні тем; пропонують для виконання творчі проєктні роботи тощо. Варто зауважити, що здобувачі відмітили об'єктивну сутність робіт і зазначили, що, за умов зайнятості, встигають виконати запропоновані завдання, які дозволяють досягти відповідних цілей і ПРН, що свідчить про планованість виконання індивідуального плану здобувача вищої освіти.

## **9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.**

За ОНП «Соціальна робота» підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється, однак впроваджуються окремі елементи зазначеної форми. Разом з цим, постійно вживаються заходи для впровадження теоретичних знань на практиці з метою: по-перше, забезпечення гідного рівня якості освіти; по-друге, орієнтації на запити стейкгольдерів (у другому випадку йдеться про запрошення представників роботодавців, практиків, експертів у галузі соціальної роботи для організації аудиторних занять; участь усіх сторін освітнього процесу у заходах та соціальних проєктах тощо). Так, слід зазначити, що Могилко О.П., аспірант 3-го року навчання, провів захід – соціальну роботу з дітьми вулиці, застосовуючи елементи тренінгу, на чому було зацетовано увагу під час зустрічей з академічним персоналом і здобувачами за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти (сам О.П. Могилко поділився власним досвідом). Такий підхід до освітнього процесу у ЗВО та, зокрема, серед науково-педагогічних працівників і здобувачів за ОНП «Соціальна робота» безпосередньо відкриває перед здобувачами можливість набувати професійні компетентності в реальному виробничому середовищі та сприяє розвитку соціальних навичок (soft skills).

### **Загальний аналіз щодо Критерію 2:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.**

Заслужують на увагу такі здобутки під час реалізації ОНП «Соціальна робота» у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради: 1) освітні компоненти ОНП логічно систематизовані, що дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання, зокрема як за рахунок обов'язкових освітніх компонентів з урахуванням асистентської практик, так і за рахунок дисциплін вільного вибору; 2) оволодіння мовними компетентностями сприяє підготовці конкурентоспроможного науковця та науково-педагогічного працівника на сучасному ринку праці, як вітчизняному, так і міжнародному; 3) яскраво виражена індивідуальна освітня траєкторія аспірантів, які беруть активну участь як в освітньому й науковому житті кафедри/Академії, так і в соціальних заходах, акціях, проєктах, впроваджуючи свої напрацювання у соціальні реалії існування людини, громади суспільства; 4) аспіранти набувають соціальних навичок (soft skills) як у соціальній дійсності (волонтерство, проєкти), так і в сфері проведення й оформлення наукового дослідження.

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.**

Як слабку сторону варто означити: – проходження Асистентської практики виключно на базі кафедри соціальної роботи КЗ «ХГПА» ХОР зважає на можливість індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів; Рекомендації: 1) укласти угоди з іншими базами Асистентської практики здобувачів, якими можуть виступати як інші ЗВО (сприятиме зреалізації викладацького складника), так і соціальні установи, громадські організації та ін. (сприятиме зреалізації наукового складника, оскільки експериментальна частина дослідження у галузі 23 Соціальна робота завжди практикоорієнтована); 2) при оновленні ОНП врахувати вимоги таких професійних стандартів, як: 1) професійний стандарт «Соціальний працівник»; 2) професійний стандарт «Фахівець із соціальної роботи»; 3) професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти», що сприятиме вдосконаленню змісту освітньо-наукової програми «Соціальна робота».

## **Рівень відповідності Критерію 2.**

Рівень В

## **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.**

Враховуючи сильні сторони та наявність слабкої сторони, що певною мірою обмежує реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти, експертна група дійшла висновку, що рівень відповідності даному критерію – «В». З урахуванням рекомендації 2 можливо розширення змісту ОНП. Загалом впровадження ОНП «Соціальна робота» в освітній процес за Критерієм 2 відповідає нормативним вимогам.

## **Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:**

### **1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.**

Інформація про правила прийому на навчання та вимоги до вступників на навчання за ОНП містяться на офіційному веб-сайті Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради – <http://surl.li/sqjr>. Крім того, на сайті аспірантури (<https://sites.google.com/view/aspiranthgpa/%D0%B3%D0%BB%D0%BD%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B0?authuser=0>) наявна рубрика «Абітурієнту», де у повному обсязі розміщено інформацію про вступ на навчання за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти. Зазначені Правила розроблені відповідно до Умов прийому МОН України та затверджені в установленому порядку. Правила прийому є чіткі та зрозумілі, не містять дискримінаційних положень та обмежень до доступу на навчання за ОНП «Соціальна робота». Крім того, слід зазначити, що антидискримінаційна політика та впровадження її (зокрема, впровадження антидискримінаційної експертизи (наприклад, Нечитайло Ю.С., аспірантка 3-го року навчання, – такий експерт)) – важливий напрям діяльності кафедри соціальної роботи, що було з'ясовано ЕГ під час спілкування з різними фокус-групами (з академічним персоналом, здобувачами, стейкхолдерами).

### **2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.**

Правила прийому на навчання за ОНП «Соціальна робота» враховують її особливості та ціль – «підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних науковців і науково-педагогічних кадрів у галузі соціальної роботи та сфері освіти для сприяння їх інтеграції у європейський та світовий освітній простір шляхом здійснення наукових досліджень і отримання нових практично спрямованих результатів» (за редакцією 2020 р.), що практично збігається з метою, означеною в ОНП 2017 р. (для порівняння: «Підготовка висококваліфікованих науковців і науково-педагогічних кадрів у галузі освіти шляхом здійснення наукових досліджень і отримання нових практично спрямованих результатів, а також підготовки та захисту дисертацій»). Ефективний результат досягнення зазначеної цілі передбачає наявність у здобувача сформованої системи теоретичних знань та практично зорієнтованих умінь і навичок у галузі 23 Соціальна робота. У зв'язу із цим допуск до вступних іспитів надається приймальною комісією Академії за наявності ступеня «магістр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст». Вступні випробування охоплюють такі складники. 1. Вступний іспит зі спеціальності, Програма якого формується з акцентом на такі важливі для усвідомлення майбутнього науковця/науково-педагогічного працівника/фахівця із соціальної роботи-практика ОК, як: «Історія та теорія соціальної роботи», «Соціальна педагогіка», «Актуальні проблеми соціальної роботи», «Технології соціальної роботи», «Організація роботи з різними соціальними групами», та розміщена на сайті Академії: <https://cutt.ly/zbTyaX9>. 2. Вступний іспит з іноземної мови (англійської/французької/німецької). Програма вступного іспиту міститься на сайті Академії: <https://cutt.ly/zbTyaX9>. При цьому, слід зазначити, що Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови чинним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2); німецької мови – чинним сертифікатом TestDaF (не нижче рівня B2); французької мови – чинним сертифікатом тесту DELF або DALF (не нижче рівня B2), звільняється від складання вступного іспиту. Сертифікати прирівнюються

до найвищого балу за іспит. 3. Презентація дослідницьких пропозицій або досягнень вступника. Крім того, слід зауважити, що при вступі враховуються додаткові бали за науковий доробок вступника, зокрема йдеться про наявність публікацій (статті, тези, матеріали), дипломів переможця Всеукраїнських конкурсів студентських робіт або олімпіад зі спеціальності 231 Соціальна робота, дипломів з відзнакою, на чому зацентрували увагу здобувачі під час зустрічі. Конкурсний бал обчислюється як сума результатів усіх зазначених випробувань і додаткових показників конкурсного відбору (<http://surl.li/sqjr>).

### **3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), регулюються «Положенням про організацію освітнього процесу», «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу КЗ «ХГПА» ХОР», «Положенням про дисципліну вільного вибору», «Положення про правила прийому до аспірантури», «Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті», які є у вільному доступі, оскільки розміщені на сайті Академії: <http://surl.li/sqkb>. Зазначеними документами передбачено, що у межах навчального плану ОНП можуть визнаватися результати навчання з ОК (зараховуватися кредити ЄКТС), отримані аспірантом в інших ЗВО. За час реалізації ОНП «Соціальна робота» (упродовж 2017 – 2021 рр.) випадків визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, не було. Загалом Правила чинних Положень є чіткі, зрозумілі, доступні.

### **4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради регламентуються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті КЗ «ХГПА» ХОР» (<http://surl.li/sqkb>). Зазначеним Положенням передбачено, що у межах навчального плану ОНП аспіранту можуть перезараховуватися кредити і визнаватися результати навчання, які він отримав у неформальній освіті, на підставі відповідного сертифіката або іншого документа. Безпосередньо пункт 3, зокрема підпункти 3.4, 3.5, 3.7, зазначеного Положення передбачає такі правила. 1. За результатами валідації предметна комісія фіксує у протоколі висновок для щодо визнання/не визнання результатів навчання, отриманих під час неформальної освіти (цей протокол передається до деканату). Результати навчання, отримані у неформальній освіті, не зараховуються здобувачеві у разі отримання ним менше 60 балів. 2. Відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти, сертифікат з ОК «Іноземна мова» ((рівень – не нижче B2)) обов'язкової частини навчальних планів дає підстави для його перезарахування з підсумковою оцінкою 100 балів. 3. У разі перезарахування окремого змістовного модуля/модулів ОК здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал. Крім того, слід зазначити, що відповідно до пункту 2, зокрема підпункту 2.4, «Положення про індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради» (<http://surl.li/spff>) передбачено, що аспірант, який підтвердив рівень іншомовної компетентності має право на зарахування відповідних кредитів та на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням із науковим керівником). Крім того, аспірант, який підтвердив рівень знання іноземної мови чинним сертифікатом, має право на: 1) зарахування у повному обсязі відповідних (виконаних) кредитів, передбачених ОНП; 2) використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, на оволодіння іншими компетентностями, за умови погодження цього процесу з науковим керівником. За час реалізації ОНП «Соціальна робота» (упродовж 2017 – 2021 рр.) випадків визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не було. Загалом процедура визнання ПРН, отриманих у неформальній освіті, є врегульована, прозора й доступна для здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 3:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.**

Заслужують на увагу такі здобутки під час реалізації ОНП «Соціальна робота» у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради: 1) презентація дослідницьких пропозицій або досягнень вступника під час вступного іспиту зі спеціальності; 3) урахування при вступі додаткових балів за науковий доробок вступника (наявність публікацій, дипломів переможця Всеукраїнських конкурсів студентських робіт або олімпіад зі спеціальності 231 Соціальна робота, дипломів з відзнакою).

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.**

Яскраво виражених слабких сторін і недоліків не виявлено. Рекомендація: впровадити в освітній процес практику набуття здобувачами за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, що, зокрема, має сприяти реалізації їхньої індивідуальної освітньої траєкторії.

### **Рівень відповідності Критерію 3.**

Рівень В

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.**

Враховуючи сильні сторони та надану рекомендацію, яка певною мірою сприятиме розширенню реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти, експертна група дійшла висновку, що рівень відповідності даному критерію – «В». Загалом впровадження ОНП «Соціальна робота» в освітній процес за Критерієм 3 відповідає нормативним вимогам.

### **Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:**

#### **1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.**

Заявлені у ОНП ПРН досягаються нормативними ОК через використання зазначених у силабусах методів навчання, які у своїй сукупності сприяють ефективній організації та здійсненню навчально-пізнавальної діяльності здобувачів. ЕГ відмітила гносеологічний, логіко-змістовий, психологічний та педагогічний аспекти застосування комплексу словесних, наочних та практичних методів навчання. З метою якісної підготовки дослідника перевага надається практичним методам (опрацювання наукових досліджень, технології case-study, проблемно-пошукові, компетентісно-орієнтовані), особливу увагу звертаючи на дослідницькі (проектні), творчі. Мотивації навчально-пізнавальної діяльності сприяють дидактична дискусія, «мозковий штурм», демонстраційні методи, практико-орієнтоване «занурення» у ситуацію, створення ситуації пізнавальної новизни. Добір форм і методів навчання спрямовано на створення готовності та умов для ефективного проведення наукових досліджень здобувачами, розвиток науково-дослідницьких умінь, набуття досвіду наукового мислення, зокрема: для підвищення ефективності засвоєння теоретичного матеріалу (лекція, дискусія, пояснення, з використанням презентацій, демонстрацією наочних матеріалів); для формування практичних навичок, уміння використати теоретичні основи для реалізації практичних завдань (вправи, метод моделювання ситуацій); для реалізації знань з емпіричного та теоретичного рівнів фахових проблем (індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні методи); для передачі знань (репродуктивні), для розвитку наукового мислення (проблемно-пошукові); для розвитку креативного мислення (дослідницькі методи). Використання форм і методів обумовлюється вимогами студентоцентрованого підходу, зокрема, готовність викладача враховувати індивідуальний підхід до здобувача є вимогою під час відбору НПП на дану ОНП (за словами гаранта Чернецької Ю.), висока увага до здобувача на рівні кафедри, факультету, аспірантури та ректорату (наголошено на фокус-групах Пономарьовою Г., Отрошко Т., Рассказовою О., Андреевою М., Степанцем І. та ін.); опитування здобувачів та аналіз результатів (<http://surl.li/spsr>), участь аспірантів у засіданнях кафедри з можливістю подати пропозиції (наголошено Чернецькою Ю., підтверджено Білозеровою М., Виноградовою О., Какадій В.); самостійне вивчення викладачем рівня задоволеності здобувачами формами та методами на конкретній ОК (Бельмаз Я.). Принципи академічної свободи декларуються у Статуті ХГПА (<http://surl.li/iqhp>). НПП підтверджено академічну свободу у виборі форм та методів навчання і викладання, формування змісту ОК (Лисенко Ю.), вибір наукових джерел (Бельмаз Я.), вибір форм і видів підвищення кваліфікації, суб'єкта надання послуг (Рассказова О.). Здобувачі вільні у виборі напряму і тематики наукової діяльності, керівника, формуванні індивідуальної освітньої траєкторії через обрання дисциплін вільного вибору, висловлення пропозиції до ОНП чи окремих ОК (зав. аспір. Андреева М., здобувачі Білозерова М., Виноградова О.).

#### **2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).**

Інформація щодо організації та змісту освітнього процесу висвітлена на сайті ХГПА, зокрема низка положень про організацію освітнього процесу, про дистанційне навчання, про науково-дослідницьку роботу здобувачів, про дисципліни вільного вибору, про академічну мобільність, про визнання результатів неформальної освіти, про

перевірку ... дисертаційних.. робіт на наявність плагіату, про організацію практики та ін. (<http://surl.li/vbgs>). Силабуси ОК є на сайті кафедри соціальної роботи (<http://surl.li/uilu>) та відділу аспірантури (<http://surl.li/vbgw>), потужний інформаційний ресурс міститься у хмарному середовищі, яким можуть скористатися здобувачі за наданим їм кодом доступу, що і підтвердили здобувачі Білозерова М. і Какадій В. Скориставшись наданим на запит ЕГ кодом доступу, експерти встановили, що, відповідно до паспорта, методичний комплекс навчальної дисципліни містить опорний конспект лекцій; методичні вказівки до практичних занять; методичні матеріали для самостійної роботи; форми контролю, методичні поради, питання та завдання для підготовки до підсумкового контролю, критерії оцінювання; рекомендовані джерела інформації. Також вказується режим доступу до робочих програм, силабусів, презентаційного матеріалу та інформаційних джерел. На фокус-групах і НПП, і здобувачі зазначили, що необхідна інформація щодо цілей, змісту, програмних результатів, форм контролю, доступу до навчально-наукових матеріалів надається на першому занятті з ОК, щодо асистентської практики – на настановчій конференції, а також у процесі постійного спілкування зі здобувачами.

### **3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.**

Під час реалізації ОНП забезпечується поєднання навчання і досліджень, насамперед, через імплементацію в освітній процес методів навчання, заснованих на дослідженнях, н-д.: проблемно-пошукові, проектні, творчі. НПП Рассказова О. наголосила на поєднанні освітнього і наукового компонента у реалізації ОНП, н-д.: при розробці та перегляді робочих програм і силабусів враховується тематика досліджень зд-чів; пропонуються навч. завдання для оприлюднення результатів досліджень; формування навичок наукової діяльності через підготовку тез, статей, доповідей; використання методу «клас навпаки». Гарант Чернецька Ю. підкреслила значення підготовки до наукової дискусії, проведення дебатів в умовах, наближених до захисту дисертації. НПП Демченко Н. підкреслила можливість ОК «Українська наукова мова» у поєднанні навчання та досліджень, забезпеченні філологічної перевірки наукових доробок зд-чів. НПП Бельмаз Я. підкреслила ефективність ОК «Іноземна мова для академічних цілей», що формує у здобувачів уміння і навички аногування, реферування текстів, підготовки виступів іноземною мовою. ЕГ встановила, що в освітньому процесі використовуються індивідуальні та колективні наукові досягнення, н-д.: Інклюзія від А до Я: нормативно-правові та методичні основи роботи педагогічних працівників в інклюзивно-освітньому середовищі. практ. пос-к / Н.В. Тарасенко, О.І. Рассказова (2018); Робота з дітьми і молоддю в інклюзивному та інтегрованому освітніх середовищах: навч.-метод. пос-к / уклад.: Г.Ф. Пономарьова А.А., Харківська М.О., Андреева К.С., Волкова Т.В., Отрошко О.І., Рассказова Ю.І., Чернецька, С.Я. Харченко (2019); Освіта без дискримінації: матеріали сертифікаційної програми з підготовки експертів з антидискримінаційної експертизи освітнього контенту. Розробники: Т. Дрожжина, О. Марущенко, І. Ракитська, О. Рассказова та ін. (2019); Андреева М.О., Василенко О.М., Волкова К.С. Формування інклюзивної компетентності майбутніх педагогів в умовах карантину : Духовність особистості : збірник наукових праць ; Вип. № 6 (99) (2020) та ін. Поєднанню навчання і досліджень сприяє діяльність Центру Гендерної освіти та інформаційно-соціального центру (наголосила на відкр. зустрічі Белоліпцева О.). ЕГ відмітила щорічну підтримку Харківською міською радою партнерського проекту «Гендерний відкритий університет», ініційований спільно ГО «Харківський обласний гендерний ресурсний центр» і НПП В. Анголенко, Ю. Лисенко, О. Рассказовою, Ю.Чернецькою та реалізується з метою забезпечення гендерної просвіти працівників соціальної сфери (<http://surl.li/sxol>). Набуті навички науково-дослідної та практичної діяльності здобувачі ОНП використовують у процесі власних практико-орієнтованих досліджень за місцем працевлаштування (заклади та установи соціального спрямування), н-д.: О. Могилко у Центрі денного перебування «Компас» Харківського благодійного фонду «Благо» при роботі з підлітками групи ризику; О.Виноградова в Інтегрованому центрі денного перебування для дітей з інвалідністю тощо.

### **4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.**

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/iqhn>), моніторинг ОНП здійснюється щорічно на локальному (членами робочої групи та профільною кафедрою) та загальноакадемічному рівнях (навчальний відділ, Вчена рада). Необхідним складником локального та загально академічного моніторингу є опитування здобувачів освіти, випускників і роботодавців щодо їхньої задоволеності ОНП, її освітніх компонентів, організацією та забезпеченням освітнього процесу, викладацьким складом. Перегляд та оцінювання змісту ОК декларується Положенням про робочу навчальну програму... (<http://surl.li/iqhv>), відповідно до якого силабус є складовим елементом робочої програми. Гарант Чернецька Ю. відмітила, що оновлення змісту освіти на даній ОНП обумовлюється орієнтирами сучасного розвитку освіти та науки (н-д.: цифровізація освітнього простору), результатами моніторингу ринку праці (зокрема, розвиток мережі реабілітаційних закладів, що потребує підготовки фахівців) та запитамі роботодавців, появою інноваційних форм закладів та установ соціального обслуговування, з неодмінним врахуванням спрямованості на індивідуальну освітню траєкторію здобувачів, врахуванням результатів їх опитувань. Так, на запит здобувачів було уведено до варіативного блоку дисциплін ОК «Теорія і практика соціального супроводу сімей, які опинилися у СЖО» (повідомила Виноградова О.), на запит роботодавців – уведено ОК «Теорія і практика ре соціалізації маргінальних груп» (директор наркологічного центру соціальної реабілітації Керімов Р.) та збільшено кількість кредитів на ОК «Антидискримінаційні практики у соціальній роботі» (Рада ГО «Едкемп Україна» Масалітіна О.); за результатами аналізу опитувань збільшено кількість кредитів для асистентської практики (зав.аспірантури Андреева М., здобувач Білозерова М.). ЕГ відзначила уведення нових ОК іноземною мовою, н-д. Introduction to fundraising in the field of scientific researches та English Medium Instruction in Higher Education (наголосили здобувач Білозерова М., гарант Чернецька Ю.). Викладач Демченко Н. зазначила постійне

оновлення змісту ОК «Українська наукова мова», забезпечення активних посилань на інформаційні ресурси, розширення спектру електронних презентацій, зосередження уваги здобувачів на особливостях публічного виступу в online просторі (особливо актуально у час пандемії). Рассказова О. зазначила, що ОК «Сучасні концепції теорії та практики соціальної роботи» є оновленим наступником ОК «Теорія і практика соціальної роботи», з переорієнтуванням тематики на сучасні аспекти професійного поля зі зменшенням годин щодо історичного дискурсу. Бельмаз Я. (ОК «Іноземна мова для академічних цілей»), враховуючи сучасні тенденції освіти та стану суспільства, звертає увагу на розробку силабусів англійською мовою, підготовку до online заняття.

## **5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.**

Інтернаціоналізація ХГПА координується Відділом міжнародних зв'язків та академічної мобільності (<http://surl.li/svos>), та орієнтована на міжнародне співробітництво академії із зарубіжними ЗВО, науковими установами, дослідницькими центрами, міжнародними й іноземними організаціями шляхом розбудови стратегічного партнерства, укладання договорів, меморандумів про міжнародну співпрацю; долучення академії до роботи та партнерства у міжнародних асоціаціях; реалізації міжнародних проєктів та програм обміну досвідом із організаціями-партнерами. Здобувачі ОНП та НПП активно беруть участь у міжнародних проєктах («Основи волонтерства у інклюзивному освітньому середовищі») (<http://surl.li/svmk>), у рамках проєкту UNFPA Трамплін до рівності (імплементується за фінансової підтримки Швеції). НПП Рассказова О. та здобувачі Єфімцева А. І Какадій В. взяли участь у реалізації Фінсько-українського навчального курсу «Новий український підручник. Модуль 2 – Антидискримінаційна експертиза: основні напрямки та критерії» (2021); проєкті Гендерного інформаційно-аналітичного центру «КРОНА» щодо гендерного аналізу української дошкільної освіти за підтримки Heinrich Böll Foundation, Бюро Київ – Україна. Здобувач Могилко О. брав участь у Міжнародному конгресі в Амстердамі та стажуванні у Варшаві щодо роботи з дітьми групи ризику (2018). Суменко Т. Стажувалась у Любліні (2020, 2021). Здійснюється постійне інформування про можливість участі у програмах міжнародної співпраці (<http://surl.li/vcdt>). Укладено низку угод та меморандумів із закордонними закладами та організаціями Бельгії, Казахстану, Словаччини, Латвії, Фінляндії, Англії, США, Польщі, Білорусі (<http://surl.li/vcen>). Усі НПП, які забезпечують нормативні ОК, пройшли міжнародні стажування. Здобувачі та НПП мають безоплатний доступ до міжнародних інформаційних ресурсів баз даних Scopus та Web of science (<http://surl.li/sxez>). Участь у міжнародних проєктах та програмах підтримується ректоратом (наголосила ректор Пономарьова Г., підтвердила Рассказова О. та ін.). Здобувачі ознайомлюються із сучасними досягненнями світової соціальної роботи, зокрема через орієнтування на Міжнародну асоціацію шкіл соціальної роботи (повідомила гарант Чернецька Ю.).

### **Загальний аналіз щодо Критерію 4:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.**

Використання проблемно-пошукових, компетентісно-орієнтованих методів для формування дослідницьких умінь здобувачів; активна участь аспірантів у обговоренні ОНП та змісту, форм і методів окремих ОК; академічна свобода НПП та здобувачів, вільний доступ до інформаційних ресурсів (сайти підрозділів) та можливість користуватися потужним навчально-методичним комплексом усіх ОК (і нормативних, і варіативних) у хмарному середовищі; пріоритет творчо-дослідницьких завдань під час навчання, використання в освітньому процесі значних індивідуальних та колективних досягнень; здійснення дисертаційних досліджень з використанням наукового потенціалу Центру гендерної освіти та можливостей інформаційно-соціального центру, а також безпосередньо на місцях працевлаштування здобувачів; оновлення ОК з врахуванням міжнародних орієнтирів, результатів моніторингу ринку праці, запитів роботодавців, особливостей інноваційних форм і закладів соціального спрямування, з огляду на світові суспільні зміни, а також з неодмінним врахуванням індивідуальної освітньо-наукової траєкторії здобувача; масштабна міжнародна співпраця із зарубіжними ЗВО, науковими установами, дослідницькими центрами; активна участь здобувачів та НПП у міжнародних проєктах, міжнародні стажування здобувачів з урахуванням кола їх наукових інтересів.

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.**

Слабких сторін і недоліків не виявлено.

#### **Рівень відповідності Критерію 4.**

Рівень А

#### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.**

Освітньо-наукова програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають визначеному критерію, у тому числі мають взірцевий характер, зокрема в частині використання творчо-дослідницьких та компетентнісно-орієнтованих методів навчання і викладання; наявності широких умов доступу до інформаційних ресурсів; постійне оновлення ОК з урахуванням широкого кола питань соціальної роботи як на рівні держави, так і зарубіжжя; потужна міжнародна активність учасників освітнього процесу, інноваційна діяльність центрів як осередків науково-пошукової роботи; реальне залучення здобувачів до міжнародної спільноти з врахуванням індивідуальних освітньо-наукових траєкторій.

#### **Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:**

**1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.**

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії... (<http://surl.li/vcfo>) упродовж усього терміну навчання аспірант два рази на рік (посеместрово) звітує про виконання індивідуальних планів навчальної та наукової роботи на засіданні випускової кафедри, додаючи письмовий звіт установленої форми (підтверджено зав. аспірантури Андреевою М., здобувачкою Суменко Т.). Форми контрольних заходів зазначені у ОНП, НП, робочих програмах та силабусах ОК (є доступними на сайті кафедри, аспірантури, у освітньому хмарному середовищі) та у індивідуальних планах здобувачів (на запит ЕГ надано індивідуальні плани здобувачів усіх років навчання). Загальні критерії оцінювання декларуються «Порядком оцінювання здобутих компетентностей здобувачів вищої освіти відповідно до вимог кредитної трансферно-накопичувальної системи організації освітнього процесу» (<http://surl.li/irax>), силабусами та робочими програмами конкретних ОК. Практикується збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання (<http://surl.li/stjz>), за результатами готується аналітична довідка, оприлюднюється на сайті аспірантури та обговорюється на засіданнях кафедри (наголосила зав. аспірантури Андреева М.) (<http://surl.li/vcgg>).

**2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).**

Стандарт вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відсутній. Форма підсумкової атестації на даній ОНП відповідає 8 рівню НРК, регулюється чинними нормативними документами (<http://surl.li/vcgg>). Атестація здобувачів вищої освіти (ступінь доктора філософії), здійснюється на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

**3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Правила проведення контрольних заходів є доступними для усіх учасників освітнього процесу та декларуються положеннями про організацію освітнього процесу..., про проведення практики, порядком оцінювання здобутих компетентностей здобувачів... та ін. (<http://surl.li/vbgs>). Об'єктивність НПП при оцінюванні досягнень забезпечується дотриманням визначених у ХГПА норм, ретельним прописуванням критеріїв оцінювання, можливістю накопичення балів за ОК, відкритим обговоренням результатів навчання на засіданнях кафедри з участю зав. аспірантури, проректора з науково-педагогічної роботи, відкритістю усіх посадових осіб для спілкування зі здобувачами (поінформовано на фокус-групах представниками менеджменту, академічним персоналом, здобувачами). ЕГ відмітила перевагу використання усного опитування та виконання письмових робіт, у тому числі й письмового тестування. Разом з тим, доцільним було б розширити використання ІКТ при оцінюванні досягнень здобувачів, зокрема комп'ютерне тестування, при чому матеріально-технічна база ХГПА має гідні умови – потужні комп'ютерні центри. Оскарження результатів на даній ОНП не було, однак у ЗВО розроблені процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (Кодекс академічної доброчесності, Інструкція щодо врегулювання конфліктних ситуацій та ін.), діє Комісія з питань етики та академічної доброчесності (<http://surl.li/vchs>). Доступна інформація на сайті ХГПА (<http://surl.li/vcio>) щодо моніторингу та врегулювання конфліктів. У разі незгоди з висновком експерта щодо виявлення плагіату, здобувачі ОНП можуть оскаржити результати експертизи відповідно до Порядку подання апеляції та її розгляд, прописаному у Положенні «Про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських та інших робіт на наявність плагіату» (<http://surl.li/irdw>).



**4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.**

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності декларується нормативними документами: Статут ХГПА, Кодекс академічної доброчесності, Положення про організацію освітнього процесу, Положення про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських та інших робіт на наявність плагіату, Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності та ін. Створено умови для протидії порушенням академічної доброчесності: в усіх силабусах ОК прописано політику доброчесності; принципи академічної доброчесності постійно наголошуються НПП на заняттях та науковими керівниками; реалізується розміщення навчально-методичних та наукових робіт науково-педагогічних, педагогічних працівників, докторантів, аспірантів і студентів у репозиторії Академії; укладаються, видаються та розповсюджуються методичні рекомендації щодо належного оформлення посилань на використані джерела у навчально-методичних та наукових роботах; проведення спеціальних занять(семінарів) із основ культури наукової ділової мови та академічного письма, правил бібліографічного опису джерел і цитувань. З метою популяризації проводяться заходи, н-д.: з 5 по 7 травня 2021 р. «Тиждень академічної доброчесності», під час якого відбуваються засідання круглих столів, семінари-тренінги, онлайн-зустрічі зі здобувачами вищої освіти, науковцями, аспірантами академії, проведено лекцію «Правила цитування та оформлення посилань на роботи інших авторів» та ін. Діє рубрика «Академічна доброчесність » на сайті бібліотеки (<http://surl.li/sshu>). Є практика проходження курсів з академічної доброчесності (підкреслила О. Рассказова) Використовуються програми перевірки наукових текстів на оригінальність Unichack та Strike plagiarism. Здобувачі та НПП мають можливість перевірити свої праці у залі бібліотечного коучингу, отримати відповідні довідки про відсоток оригінальності наукових текстів (поінформовано Рассказовою О., продемонстровано під час огляду матеріально-технічної бази).

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 5:**

##### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.**

Контрольні заходи, їх зміст та критерії є чіткими, зрозумілими та вчасно оприлюдненими; система оцінювання здобутих компетентностей ретельно декларується нормативними документами; практикується збір та аналіз інформації щодо чіткості та зрозумілості контрольних заходів; об'єктивність при оцінюванні здобувачів забезпечується колегіальністю приймання щосеместрових звітів здобувачів; розроблені процедури запобігання та врегулювання конфліктів, є можливість подачі апеляції у разі незгоди з експертним висновками; реалізуються чіткі і зрозумілі політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності через нормативну базу ЗВО, технологічні рішення протидії недоброчесності, забезпечення організаційно-консультаційних умов щодо дотримання наукової честі та гідності; здійснюється популяризація академічної доброчесності та просвіта здобувачів.

##### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.**

Недостатнє використання можливостей комп'ютерного тестування при оцінюванні досягнень здобувачів вищої освіти на даній ОНП. Рекомендація: Розширити використання ІКТ при оцінюванні досягнень здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти через організацію комп'ютерного тестування.

##### **Рівень відповідності Критерію 5.**

Рівень В

##### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.**

Враховуючи сильні сторони та наявність слабкої сторони, яка свідчить, зокрема, про недостатність процесу цифровізації у ЗВО, що певною мірою здатне створювати низку незручностей у здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в епоху розвитку й впровадження інформаційних технологій, експертна група дійшла висновку, що рівень відповідності даному критерію – «В». Загалом впровадження ОНП «Соціальна робота» в освітній процес за Критерієм 5 відповідає нормативним вимогам.

## **Критерій 6. Людські ресурси:**

### **1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.**

Академічна та професійна кваліфікація викладачів забезпечує досягнення цілей та ПРН даної ОНП. НПП, які викладають нормативні ОК, мають відповідну базову освіту (так, Фінін Г. (спеціальність: суспільні науки), Осова О. (українська мова та література та мова і література (німецька)), Бельмаз Я. (англійська мова і зарубіжна література, практична психологія), Демченко Н. (українська мова та література), Хміль Н. (математика та інформатика), Рассказова О. (соціальна педагогіка); наукові ступені за відповідною спеціальністю (так, Рассказова О. (<http://surl.li/wdzb>) та Чернецька Ю. (<http://surl.li/wdzc>) захистили дисертації на здобуття наукового ступеня і кандидата наук, і доктора наук за спеціальністю 13.00.05 – Соціальна педагогіка) та вчені звання за профільними кафедрами, їхня наукова діяльність відповідає змісту ОК та загальному галузі знань. 50 % (4 особи) кадрового складу (нормативні ОК) мають науковий ступінь доктора наук, з них – 3 особи з вченим званням професора; усі НПП мають достатню публікаційну активність у кореляції з ОК (фахові статті, посібники, монографії); пройшли підвищення кваліфікації (і вітчизняні, і міжнародні), 3 особи (Фінін Г., Бельмаз Я., Хміль Н.) мають досвід здійснення експертизи дисертаційних досліджень (опонування), 4 НПП (Хміль Н., Чернецька Ю., Рассказова О., Андреева М.) мають публікації у виданнях Scopus та Web of science. Тематика і рівень публікацій підтверджує дослідницьку кваліфікацію НПП, задіяних на даній ОНП. Наукове керівництво дослідженнями здобувачів усіх років навчання здійснюють НПП з науковими ступенями та вченими званнями, причому, відповідно до наданої на запит ЕГ інформації, максимальна кількість аспірантів за одним керівником не перевищує 5 осіб. Сфери наукових інтересів здобувача та наукового керівника є дотичними, що засвідчується темами кандидатських та докторських дисертацій керівників, тематикою публікацій та напрямками участі у конференціях і керівників, і здобувачів (на запит ЕГ надано зв'язки здобувачів). ЕГ відмітила вдосконалення і професійної кваліфікації наукових керівників, н-д.: члени кафедри соціальної роботи є експертами антидискримінаційної експертизи, а Рассказова О. ще й членкинею робочої групи з питань політики гендерної рівності та протидії дискримінації в освіті Міністерства освіти і науки України, що є свідченням визнання наукового потенціалу на рівні держави. Діяльність наукових шкіл регулюється відповідним Положенням про наукову школу (<http://surl.li/vdkg>).

### **2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.**

Конкурсний добір викладачів регулюється Порядком проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників.. (<http://surl.li/srny>). Враховуються такі показники, як освіта, науковий ступінь, вчене звання, відповідність ліцензійним умовам надання освітніх послуг, досвід діяльності за фахом та у ЗВО, публікаційна активність, міжнародна наукова діяльність, результати рейтингування (Положення «Про визначення рейтингу діяльності науково-педагогічних, педагогічних працівників за результатами навчально-методичної, наукової, виховної та організаційної робіт») (зазначено на фокус-групах гарантом, ректором, першим проректором). Окрема увага звертається на рівень та результативність підвищення кваліфікації, враховується у такій градації: 1. За кордоном, у країнах, що входять до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та/або Європейського союзу(ЄС); 2. В інших закордонних країнах; 3. У закладах вищої освіти України; 4. На освітніх платформах України; 5. В академії. Призначення наукових керівників здійснюється після ґрунтовних обговорень зі здобувачем, на кафедрі, в аспірантурі, з проректором з науково-педагогічної роботи (поінформовано на зустрічах з гарантом, з менеджментом, з адміністративним персоналом, зі здобувачами).

### **3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.**

У ХГПА реалізується Положення про стейкхолдерів освітніх програм, яке регламентує взаємовідносини між зовнішніми та внутрішніми (у тому числі учасниками освітнього процесу) стейкхолдерами. Унікальність даної ОНП у тому, що здобувачі (навчаються за заочною формою навчання) самі є роботодавцями, наприклад, О. Могилко, О. Виноградова, В. Какадій. Роботодавці залучаються до обговорення ОНП (на фокус-групі з роботодавцями: Кожина А. пропонувала посилення науково-дослідної складової ОНП, Хливнюк Т. – звертала увагу на необхідність розвитку soft skills, Носенко В. – пропонував збільшити кількість кредитів на дисципліни, які формують викладацьку майстерність, Керимов Р. – дав пропозиції щодо уведення ОК, які стосуються соціальної роботи з представниками маргінальних груп). ЕГ відмітила залучення роботодавців – керівників кафедр та підрозділів інших ЗВО (Кожина А., Васильєва М., Хливнюк Т., Носенко В.), співпраця з якими через спільні засідання, конференції, проекти, видавничу діяльність та ін. сприяє набуттю аспірантами універсальних навичок дослідника. Співпраця з ГО «Еджкемп Україна» (Масалігіна О.) спрямована на гендерну експертизу та проведення навчання гендерного кола, що створює умови для проведення дисертаційних досліджень та набуття актуальних науково-дослідних умінь та навичок практичної соціальної роботи. Залучення роботодавців здійснюється в рамках реалізації угод про співпрацю (<http://surl.li/vdvnv>).

#### **4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.**

Практикується проведення гостьових лекцій за участі НПП вітчизняних ЗВО та установ соціальної сфери (на зустрічі з роботодавцями підтвердили Васильєва М., Хливнюк Т., Кожина А.), а також іноземних фахівців, експертів галузі. Так, н-д., у 2020 році розпочато викладання онлайн-лекцій із залученням іноземних фахівців з Istituto Don Calabria спільно з партнерською організацією БО «БФ «Дон Калабрія Україна» та Павлодарським державним педагогічним університетом для науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

#### **5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.**

У ХГПА реалізується «Програма сприяння професійному розвитку науково-педагогічних і педагогічних працівників...», метою якої є вдосконалення фахової компетентності викладачів (<http://surl.li/srnj>). Професійний розвиток враховується при обранні на посаду, добір на ОНП; реалізується через інформування НПП про напрями, форми і види підвищення кваліфікації, сприяння участі НПП у проектах, програмах та науково-освітніх форумах за кордоном (<http://surl.li/vdoq>, <http://surl.li/vdov>), участі у конкурсах та виставках (<http://surl.li/vdoh>) та ін. Відповідно до Положення щодо організації та визнання результатів підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників..., основними видами підвищення кваліфікації є: навчання за програмою підвищення кваліфікації; стажування (наукове стажування); участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо. Основними напрямками підвищення кваліфікації є: розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій); створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі молоді з особливими освітніми потребами; використання інформаційно-комунікативних технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібербезпеку; мовленнєва, цифрова, комунікаційні, інклюзивна, емоційно-етична компетентності. Можливості та досвід міжнародних стажувань та програм підвищення кваліфікації підкреслила ректор Пономарьова Г., проректори Петриченко Л. та Степанець І. На створенні сприятливих умов для професійного розвитку наголосила Рассказова О. на зустрічі з академічним персоналом: можливості вибору форм, видів та суб'єктів надання послуг з підвищення кваліфікації, матеріальна підтримка ЗВО участі викладачів у заходах, які сприяють професійному розвитку.

#### **6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.**

Стимулом для розвитку викладацької майстерності є щорічне рейтингування відповідно до Положення «Про визначення рейтингу діяльності науково-педагогічних, педагогічних працівників за результатами навчально-методичної, наукової, виховної та організаційної робіт». Крайні викладачі кафедр, які за рейтингом отримали призові місця, нагороджуються премією: за I місце – у розмірі 100 % посадового окладу; за II місце – у розмірі 70 % посадового окладу; за III місце – у розмірі 50 % посадового окладу. Крім того, встановлюються премії для вчених академії за досягнення в окремих напрямках науково-методичної роботи: за підготовку та видання підручників і навчально-методичних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України – 100 % посадового окладу; за результативність виконання міжнародних наукових проектів або програм – у розмірі 100 % посадового окладу; за захист дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук – у розмірі середньомісячного посадового окладу; за захист дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук – у розмірі 100 % посадового окладу. Матеріальне стимулювання підтверджено на зустрічі з академічним персоналом. Стимулом є також нематеріальні винагороди у вигляді грамот, подяк, які розміщені на сайті кафедри у профілях викладачів (<https://sites.google.com/view/kafedra-sr-sp/>).

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 6:**

##### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.**

Академічна та професійна кваліфікація НПП забезпечує досягнення цілей та ПРН даної ОНП; викладачі мають відповідну базову освіту, наукові ступені та вчені звання; наукова діяльність НПП корелюється з ОК. Наукові керівники відповідають чинним вимогам, мають наукові ступені та вчені звання, дотичність сфер наукових інтересів здобувача та керівника; потужна міжнародна активність; прозорість та обумовленість конкурсного добору викладачів на ОНП, обґрунтованість та виваженість призначення наукового керівника; визнання наукового потенціалу представників кафедри соціальної роботи на рівні держави; залучення роботодавців до освітнього процесу, зокрема керівників кафедр, інших структурних підрозділів ЗВО-партнерів; проведення гостьових лекцій як НПП ЗВО України, так й іноземними фахівцями; реалізація програми сприяння професійному розвитку НПП;

заохочення підвищення кваліфікації та стажування в Україні та за кордоном; щорічне рейтингування, преміювання та відзначення здобутків НПП, що є стимулом для професійного розвитку.

## **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.**

Слабких сторін і недоліків не виявлено.

## **Рівень відповідності Критерію 6.**

Рівень А

## **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.**

ЕГ встановила повну відповідність даної ОНП вимогам критерію за всіма підкритеріями, та констатувала взірцевий характер, зокрема щодо відповідності кваліфікації науково-педагогічних працівників цілям освітньо-наукової програми та забезпеченню програмних результатів навчання за даною освітньо-науковою програмою; їх високою міжнародною активністю; визнання наукового потенціалу на урядовому рівні; створення умов та можливостей для професійного розвитку викладачів, їх наукової діяльності; потужної співпраці з роботодавцями, а також з вітчизняними та закордонними ЗВО.

## **Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:**

### **1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.**

Фінансові та матеріально-технічні ресурси ЗВО, а також навчально-методичне забезпечення освітньо-наукової програми, дозволяють досягнути цілей та ПРН, визначених даною ОНП. Здобувачі мають можливість безоплатно користуватися послугами бібліотеки з двома абонементами, двома читальними залами, трьома книгосховищами. З інфраструктурою загалом і бібліотечним фондом, зокрема, члени ЕГ змогли ознайомитися під час огляду матеріально-технічної бази. Загальний фонд бібліотеки, який функціонує на базі Академії, налічує понад 175 тисяч примірників наукової, художньої, навчальної, методичної літератури, а також в доступі для здобувачів є періодичні видання, газети та журнали, зокрема: «Соціальний педагог», «Ігрові технології», «Вища освіта України», «Наука та наукознавство», «Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта», та інші (<https://shly.link/x7qWq>). «Директор бібліотеки запрошує нас, як аспірантів, до усіх заходів з метою інформування про нові публікаційні надходження», – наголосила аспірантка Маріанна Білозерова. На базі бібліотеки створено електронний, навчально-методичний комплекс ОК, що викладаються на ОНП (<https://shly.link/GunCb>) та цифровий репозиторій (<https://shly.link/HC7dW>), що було підтверджено директоркою наукової бібліотеки Самойловою С.Б. та здобувачами, доступ до якого має кожен аспірант, – підтвердили цей факт Маріанна Білозерова та Юлія Замазій. Також викладачі кафедри та аспіранти мають доступ до міжнародних наукометричних баз, у яких вони зареєстровані, – про це розповіла Самойлова С.Б., НПП та аспіранти. ЗВО забезпечує безоплатний доступ до мережі ІНТЕРНЕТ та зони WI-FI. «Дистанційне навчання під час карантину було організоване дуже якісно», – додала Єфімцева Ганна, 2 рік навчання. У період карантину учасниками освітнього процесу організовувалися онлайн-конференції, стажування, заняття за допомогою відео зв'язку у «Zoom», «Skype» тощо. Для досягнення визначених ОНП цілей та програмних результатів навчання в Академії наявні достатні фінансові ресурси (<https://shly.link/VVZGo>) та матеріально-технічні ресурси (<https://shly.link/R8ccy>). Навчально-методичне забезпечення ОНП розроблене у відповідності до нормативних вимог (<https://shly.link/xQBx1>). На кафедрі розробляються методичні рекомендації, монографії, підручники тощо, – про це розповіла Рассказова О.І. (завідувач кафедри соціальної роботи). Навчальні аудиторії оснащені мультимедійними дошками, проекторами та ПК для ефективної організації освітнього процесу (члени ЕГ мали змогу переконатися у даному факті під час екскурсії Академією, проведеної гарантом ОНП). Чернецька Ю.І. (гарант ОНП) та Рассказова О.І. (завідувач кафедри) запевнили, що навчально-методичне забезпечення кафедри існує та оновлюється, – цей факт підтвердили НПП кафедри та здобувачі. «Здобувачі вищої освіти мають вільний доступ до хмарного середовища, де зібрані всі необхідні навчальні та методичні матеріали», – додала М. Білозерова.

### **2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.**

Освітній процес в Академії забезпечений усім необхідним обладнанням та матеріалами (навчальні аудиторії, комп'ютери, бібліотека, читальний зал тощо), які необхідні для забезпечення успішності результатів аспірантських досліджень. Здобувачі вищої освіти та науково-педагогічні працівники мають безоплатний доступ до інфраструктури Академії, інформаційних ресурсів, комп'ютерів, – цей факт підтвердили здобувачі вищої освіти та викладачі кафедри. Одним з пріоритетних завдань Академії є популяризація здорового та безпечного способу життя й культури здоров'я. Здобувачам вищої освіти надано можливість піклуватися про здоров'я і займатися спортом (4 спортивні, 1 тренажерна та 2 зали для занять хореографією, 2 гімнастичні зали, 2 зали для занять з аеробіки, 3 спортмайданчики, 2 спортивно-оздоровчі комплекси з необхідним обладнанням) (<https://shly.link/R8ccy>). За потреби, аспіранти 100% забезпечуються місцями для проживання на час сесії у гуртожитку, соціально-побутові умови якого повністю відповідають санітарним нормам, згідно з «Положенням про користування гуртожитком» (<https://shly.link/TbVHx>). В Академії є їдальня та буфет, які знаходяться на балансі навчального закладу. Також у доступі для здобувачів вищої освіти є зимовий сад, який є зоною відпочинку для всіх бажаних. Окрім цього, на час сесій, фахівці соціально-психологічної служби можуть допомогти здобувачам заочної форми навчання з доглядом за дітьми, поки мама/тато складають іспити чи заліки (для цього існує дитяча кімната), – про це розповіла гарант ОНП. З метою виявлення і врахування потреб та інтересів здобувачів вищої освіти у Академії відбуваються зустрічі аспірантів з гарантом програми та науково-педагогічними працівниками кафедри, адміністрацією (<http://surl.li/srcr>), результати зустрічей ураховують під час планування роботи Академії, – про це розповіли Пономарьова Галина Федорівна (ректор КЗ «ХГПА» ХОР), Степанець Іван Олексійович (проректор з науково-педагогічної роботи) гарант ОНП і здобувачі вищої освіти. Аспіранти наголосили на тому, що консультативною підтримкою вони забезпечені завжди (24/7). «Ми маємо контакти всіх, починаючи від фахівчині соціально-психологічної служби до завідувача кафедри. У нас є власні телефони кожного і кожної з ким ми співпрацюємо», – про це розповіла аспірантка Єфімцева Ганна. Наукові керівники підтримують та консультують з будь-якого питання, – додали здобувачі вищої освіти. Окрім цього, ректор Академії також сприяє матеріальній підтримці здобувачів вищої освіти шляхом відшкодування коштів за проїзд чи інших витрат, якщо передбачена поїздка аспірантів на стажування чи конференцію.

### **3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.**

В Академії створене безпечне для життя і здоров'я освітнє середовище, що задовольняє потреби та інтереси здобувачів вищої освіти. Заклад освіти сприяє дотриманню прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу задля цього в Академії розроблено: Кодекс безпечного освітнього середовища (КБОС) (<https://shly.link/2aJxt>) та Положення про створення безпечного освітнього середовища та попередження і протидії булінгу (цькуванню) в Академії та Харківському педагогічному фаховому коледжі (<https://shly.link/dwfCp>). Задля безпеки в освітньому середовищі навчальні корпуси та гуртожиток Академії обладнані камерами відео-спостереження, у гуртожитку функціонує медичний пункт (<https://shly.link/hK2JJ>). Нечитайло Юлія, 3 рік навчання, розповіла, що для надання психологічної та соціально-педагогічної підтримки існує соціально-психологічна служба Академії (<https://shly.link/aa9XU>), про яку знають члени Наукового товариства та здобувачі вищої освіти, які навчаються на даній ОНП. Цей факт дійсно був підтверджений під час спілкування із здобувачами вищої освіти, представниками Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Академії. В основному, здобувачі вищої освіти звертаються в соціально-психологічну службу для вирішення питань особистісного характеру, – про це розповіла Надточій Марина Станіславівна (психолог Служби). Здобувачі вищої освіти знають про відповідні нормативно-правові документи, які регулюють процедуру звернення у випадку порушення їх прав та інтересів.

### **4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.**

У ході проведення зустрічей з різними групами учасників освітнього процесу було з'ясовано такі факти. 1. Здобувачі вищої освіти мають цілковиту підтримку у вирішенні усіх питань, що безпосередньо стосуються організації освітнього процесу в Академії, відповідно до Положення про організацію і проведення анкетування «Освітній процес очима здобувачів вищої освіти» (<https://shly.link/dgmU1>). Здобувачі вищої освіти підтвердили той факт, що анкетування проводяться, за результати аналізу отриманих даних вносяться зміни, – це зазначила Юлія Нечитайло, 3 рік навчання. 2. Освітня підтримка здобувачів вищої освіти відбувається під час індивідуальної взаємодії з науковими керівниками та викладачами кафедр, що забезпечують ОНП третього рівня вищої освіти. Створено графіки консультацій науковими керівниками аспірантів (<https://shly.link/eozJi>). Здобувачі вищої освіти повідомили, що знають про те, до кого вони можуть звернутися у разі виникнення проблем чи питань. 3. Організаційну підтримку здобувачі вищої освіти отримують під час взаємодії з керівництвом Академії щодо вирішення адміністративних питань. На сайті Академії, в рубриці «Новини» (<https://shly.link/wxQkb>) створено зручну систему інформування щодо важливих освітніх і позаосвітніх питань. Окрім цього, ректор Академії наголосила на тому, що здобувачі вищої освіти можуть особисто звернутися до адміністрації Академії, якщо у них є така необхідність. 4. Задля забезпечення психологічного та соціального здоров'я здобувачів вищої освіти у КЗ «ХГПА» створено Соціально-психологічну службу (<https://shly.link/aa9XU>), яка своєчасно проводить психолого-діагностичну, консультативну та профілактичну роботу. Психолог Служби – Марина Станіславівна підтвердила, що випадки звернень від здобувачів є у практиці її роботи. Підтримка здобувачів вищої освіти якісна й зручна, оцінювання рівня забезпечення ресурсами освітнього процесу та підтримки здійснюють шляхом соціологічних опитувань і проведення щорічного моніторингу освітнього процесу (<https://shly.link/6PnUk>). Цей факт підтвердила

керівник підрозділу із забезпечення якості освіти – Петриченко Лариса Олексіївна та психолог соціально-психологічної служби, яка залучена до розроблення опитувальників.

## **5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.**

Заклад вищої освіти надає додаткову підтримку в освітньому процесі для здобувачів вищої освіти в залежності від їхніх особливих освітніх потреб. В навчальному закладі для адаптації та комфортного навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами створені відповідні умови (пандуси, кнопки виклику, вбиральні теж пристосовані для людей з особливими потребами) (<https://shly.link/ADZoL>). Усі ці відомості були підтверджені під час огляду ЕГ матеріально-технічної бази Академії. З метою надання додаткової підтримки в освітньому процесі команда психолого-педагогічного супроводу розробляє для здобувача освіти з особливими освітніми потребами індивідуальну програму розвитку, а також чергові чи студенти-волонтери, які допомагають особі з особливими освітніми потребами потрапити в приміщення Академії, коли здобувач використовує для цього кнопку виклику, – про це розповіла гарант ОНП Юлія Іванівна Чернецька. Вступу осіб з особливими освітніми потребами на ОНП «Соціальна робота» не було.

## **6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.**

Заходи щодо забезпечення комфортних умов освітнього процесу здобувачів освіти закріплені в таких нормативно-правових документах: 1) Кодекс безпечного освітнього середовища КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» (<https://shly.link/2aJxt>); 2) Інструкція щодо врегулювання конфліктних ситуацій в освітньому процесі (<https://shly.link/fMYj1>); 3) Статут КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія», яким регулюється робота Комісії з питань етики та академічної доброчесності (<https://shly.link/gvbDU>); 4) Положення про створення безпечного освітнього середовища та попередження і протидії булінгу (цькуванню) в академії (<https://shly.link/dwfCp>); 5) Положення про функціонування в академії «Скриньки довіри», «Телефону довіри» (<https://shly.link/mnrJW>). В Академії функціонує Підрозділ із запобігання та виявлення корупції (<https://shly.link/rKuFG>), щорічно розробляються плани з питань запобігання та виявлення корупції (<https://shly.link/7PmsU>). Також в Академії створено програму сприяння надання відомостей про протиправні корупційні прояви за типом телефону довіри, у холі першого корпусу академії є «Скринька довіри» (<https://shly.link/9qbh3>). Академія постійно проводить моніторинг своєї діяльності у даному напрямі та регулярно перевіряє її на відповідність прийнятим стандартам захисту здобувачів вищої освіти (<https://shly.link/6PnUk>). Щорічно готується внутрішній звіт про роботу Підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції (<https://shly.link/wWd11>). За результатами співбесіди із здобувачами вищої освіти та академічним персоналом підтверджено, що у процесі навчання та викладання за ОНП «Соціальна робота» конфліктних ситуацій не виникало. За результатами співбесіди зі здобувачами вищої освіти було з'ясовано, що у разі виникнення конфліктних ситуацій чи будь-яких інших ситуацій, пов'язаних із порушенням їх прав та обов'язків, учасники освітнього процесу мають право звернутися із заявою до відділу аспірантури чи до адміністрації ЗВО (про це повідомив Олександр Могилко). Чіткого алгоритму дій здобувачі вищої освіти не знають, оскільки таких ситуацій не виникало.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 7:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.**

Освітнє середовище та матеріально-технічна база КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія», що використовується під час реалізації ОНП, знаходяться на належному рівні, є сучасними та повністю задовольняють потреби здобувачів вищої освіти. На час сесії здобувачі вищої освіти можуть проживати у гуртожитку або скористатися дитячою кімнатою, де дитина буде під професійним наглядом. Здобувачі вищої освіти та викладачі отримують безоплатний та безперешкодний доступ до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, наприклад хмарне середовище, де зібрані всі необхідні навчально-методичні матеріали, якими можуть користуватися і аспіранти, і науково-педагогічні працівники кафедри. ЗВО на належному рівні забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за даною ОНП. Всі приміщення Академії (навчальний корпус, гуртожиток) мають кнопку виклику, яка дозволяє особі з особливими освітніми потребами потрапити у приміщення навчального закладу.

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.**

Здобувачі вищої освіти не в повній мірі володіють інформацією про процедуру повідомлення випадків порушення їх прав та інтересів. Рекомендації: додатково ознайомити здобувачів освіти з нормативно-правовими документами, які регулюють питання вирішення конфліктних ситуацій, виявлення фактів корупції шляхом організації та проведення для здобувачів вищої освіти круглих столів, відкритих занять тощо.

## **Рівень відповідності Критерію 7.**

Рівень В

## **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.**

Враховуючи сильні сторони та наявність слабкої сторони, яка свідчить про можливість психоемоційного дискомфорту здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в освітньому середовищі у разі порушення їхніх прав або інтересів, експертна група дійшла висновку, що рівень відповідності даному критерію – «В». Загалом впровадження ОНП «Соціальна робота» в освітній процес за Критерієм 7 відповідає нормативним вимогам.

## **Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:**

### **1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.**

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньо-наукової програми «Соціальна робота» відповідно до нормативної бази, а саме: 1) Положення про розроблення та оформлення освітньо-професійної програми Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» (<http://surl.li/syzi>); 2) Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» (<http://surl.li/iqhn>); 3) Положення про моніторинг і контроль якості освіти у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (<http://surl.li/iran>). Відповідно до Положення про розроблення та оформлення освітньо-наукової програми Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія», перегляд ОНП відбувається щорічно. З метою аналізу встановлення відповідності змісту ОНП поставленим цілям, дотриманням вимог стандартів забезпечення якості освіти, аналізу ринку праці, на який орієнтована ОНП, можливостей майбутнього працевлаштування для потенційних випускників відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» (<http://surl.li/iqhn>), здійснюється моніторинг на локальному та загальноакадемічному рівнях. Організація та здійснення загальноакадемічного моніторингу покладається на Навчальний відділ КЗ «ХГПА» та Вчену раду академії. Гарант ОНП готує аналітичні матеріали для Вченої ради академії за звітами щодо локального моніторингу, де звітує не рідше одного разу на рік. ОНП «Соціальна робота», відповідно до Положень, розроблених Академією, переглядається щорічно. До обговорення та внесення змін до ОНП залучаються здобувачі вищої освіти, співробітники кафедр, менеджмент Академії, стейкхолдери. Цей факт було підтверджено усіма учасниками освітнього процесу під час зустрічей.

### **2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.**

До процедури перегляду та оновлення ОНП залучаються стейкхолдери, здобувачі освіти, науковці, викладачі кафедр Академії. Пропозиції щодо оновлення ОНП та зауваження подаються на кафедру соціальної роботи під час засідань кафедри. Зустрічі з метою обговорення ОНП зі здобувачами вищої освіти, викладачами кафедр, стейкхолдерами відбуваються, що було підтверджено як здобувачами вищої освіти, так і стейкхолдерами (Кожина Анна Михайлівна, Масалігіна Олена Анатоліївна та ін.). Здобувачі вищої освіти мають можливість вільно ознайомитись із ОНП у відкритому доступі, висловлювати свої думки та пропозиції щодо ОНП. Також з метою забезпечення якості освіти щосеместрово проводиться опитування серед здобувачів освіти: «Анкета щодо визначення рівня задоволеності здобувачів освіти для аспірантів» (<http://surl.li/stjz>) та «Анкета щодо визначення рівня задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання» (<http://surl.li/stkp>). Цей факт підтвердила аспірантка Нечитайло Юлія, 3 рік навчання. Два рази на рік аспіранти звітують на кафедрі (зразки заповнення необхідної документації надаються відділом аспірантури), після заповнення документації, всі моменти узгоджуються із науковим керівником та подаються до відділу аспірантури, – додала аспірантка Тетяна Суменко. Останній перегляд ОНП на кафедрі із залученням аспірантів відбувся 02 червня 2020 р. Протокол № 11. Під час обговорення були зокрема внесені такі зміни: 1) розширено терміни і кількість годин з проведення практики аспірантів «Асистентська практика» з метою забезпечення більш ґрунтовної підготовки докторів філософії до професійної діяльності в галузі соціальної роботи (це була ініціатива здобувачів освіти, – про це розповіла аспірантка 4 року навчання Білозерова

Маріанна Вікторівна); 2) за ініціативи аспірантів було оновлено та розширено перелік вибіркового освітніх компонентів, які викладаються іноземною мовою: «Introduction to fundraising in the field of scientific researches», «English Medium Instruction in Higher Education», «Академічне письмо і риторика спілкування іноземною мовою», «Антидискримінаційні практики в соціальній роботі» (пропозиція Масалітіної Олени Анатоліївни, як стейкголдера), «Інтелектуальна власність» за ініціативою здобувачів освіти, роботодавців, викладачів. Цей факт підтвердили Олена Виноградова та Какадій Валентина – аспіранти 2 року навчання. За словами представників Наукового товариства, кафедра залучає їх до обговорення ОНП та організаційних питань освітнього процесу, які потребують вирішення. В Академії працює Наукове товариство здобувачів освіти, яке діє на основі Положення (<http://surl.li/syze>), функціонує Рада молодих вчених, діяльність якої регламентована відповідним Положенням (<http://surl.li/sygz>). Члени наукового товариства здобувачів освіти та Ради молодих вчених запрошуються на ті засідання кафедр, де порушуються питання забезпечення якості освіти, а також залучаються до процедури перегляду ОНП (Протокол № 11 від 02 червня 2020 р).

### **3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.**

Відповідно до Положення про стейкгоल्дерів освітніх програм Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (<http://surl.li/irbg>) роботодавці залучені до перегляду ОНП. Роботодавці щорічно приймають участь в обговоренні ОНП на засіданнях кафедр (результати цих засідань зафіксовані протоколами кафедри та враховані під час подальшої освітньої діяльності); надсилають листи-запити та відгуки, а також пропозиції щодо вдосконалення ОНП. Цей факт було підтверджено під час зустрічі з роботодавцями. ОНП обговорюється на засіданнях кафедри соціальної роботи. Процедура обговорення ОНП 2020-2021 відбувалася таким чином: аспіранти разом зі стейкгольдерами та іншими зацікавленими особами були присутні на засіданні кафедри (02 червня 2020 р. Протокол № 11), на якому розглядалися відповідні питання. Аспірантами була внесена пропозиція щодо збільшення переліку вибіркового освітніх компонентів, що стосуються досліджень здобувачів освіти. За їхньою пропозицією було розширено перелік вибіркового освітніх компонентів («Introduction to fundraising in the field of scientific researches», «Соціально-педагогічна підтримка вразливих груп населення»). Цей факт підтвердили аспірантка 2 року навчання, Олена Виноградова. Також за час реалізації ОНП роботодавці були залучені до обговорення освітньо-наукової програми (Цибулько Л., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки ДДПУ, Кравченко О., доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, декан факультету соціальної та психологічної освіти УДПУ імені Павла Тичини, Полянничко А., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності СумДПУ імені А.С.Макаренка) та наукових робіт аспірантів (Кожина А.М., професор, завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи ХНМУ, Сичова В. доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціології управління та соціальної роботи ХНУ імені В.Н.Каразіна). Анна Кожина (професор, завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи ХНМУ) зазначила під час зустрічі, що на попередньому засіданні кафедри внесла пропозицію збільшити кількість кредитів на науково-дослідницьку роботу аспірантів під час практики, ця пропозиція була врахована і ще буде обговорюватися на наступному засіданні кафедри, у якому форматі буде реалізовуватися цей компонент. Підсилити науково-дослідницький компонент аспірантів, співпраця із викладачами кафедри, – саме така пропозиція була внесена стейкгольдером Васильєвою Мариною Петрівною. Збільшити кількість кредитів асистентської практики аспірантів, – ця пропозиція внесена Хливнюк Тетяною Петрівною. Усі пропозиції, надані стейкгольдерами, були враховані гарантом ОНП та ЗВО. Окрім офіційних засідань кафедри, обговорення актуальних питань ОНП між стейкгольдерами та кафедрою соціальної роботи відбувається постійно під час конференцій, зустрічей.

### **4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.**

Серед здобувачів освіти майже всі працевлаштовані, що фіксується при вступі до аспірантури, згідно з правилами прийому до аспірантури (<http://surl.li/sqjr>). Лєдок Марина Владиславівна (керівник підрозділу сприяння працевлаштуванню) повідомила, що під час навчання надавачами освіти відстежується кар'єрний шлях аспірантів. Викладачі спонукають аспірантів до побудови викладацької кар'єри, у цьому напрямі є успішні кейси. Наприклад, аспірант третього року навчання Олександр Могилко почав працювати на кафедрі психіатрії наркології, медичної психології та соціальної роботи ХНМУ, аспірантка четвертого року навчання Маріанна Білозерова працевлаштувалася на кафедрі соціальної роботи КЗ «ХГПА». Наразі кафедрою соціальної роботи розробляється комплекс заходів щодо вивчення та врахування інформації стосовно подальшого кар'єрного шляху випускників освітньо-наукової програми Соціальна робота.

### **5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.**

Підрозділ із забезпечення якості освіти реалізує всі необхідні процедури внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності. В ході аналізу ОНП було виявлено недостатній спектр вибіркового освітніх компонентів. З метою вирішення цього недоліку збагачено можливості побудови індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів у напрямі



задоволення потреб у підвищенні мовної компетентності і опрацювання зарубіжного досвіду дослідницької діяльності та соціальної роботи, зокрема, шляхом введення вибірових освітніх компонентів «Introduction to fundraising in the field of scientific researches», «English Medium Instruction in Higher Education», «Академічне письмо і риторика спілкування іноземною мовою», – цей факт було підтверджено під час зустрічей із здобувачами вищої освіти та гарантом ОНП. Виявлені потреби здобувачів в оволодінні сучасними та інноваційними практиками і засобами професійної діяльності, було задоволено введенням освітніх компонентів вільного вибору «Антидискримінаційні практики в соціальній роботі», «Інтелектуальна власність», посиленням практичної складової підготовки освітніми компонентами, що стосуються досліджень здобувачів освіти «Профілактика соціальних відхилень», «Теорія і практика збереження та відновлення здоров'я різних категорій населення» тощо.

## **6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.**

Освітньо-наукова програма «Соціальна робота» проходить первинну акредитацію. Зауважень, пропозицій та скарг з боку юридичних та фізичних осіб щодо реалізації та вдосконалення ОНП не було. При цьому позитивним моментом слугує той, що до процесу вдосконалення ОНП постійно активно долучаються здобувачі вищої освіти та стейкхолдери, що сприяє завчасному вирішенню багатьох проблемних питань, позначаючись на гідному рівні якості ОНП.

## **7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.**

Кожен структурний підрозділ Академії несе відповідальність за свій напрямок роботи. Керівництво навчально-виховною, навчально-методичною, науковою, міжнародною, адміністративно-господарською діяльністю і т.д. здійснюють проректори, які відповідають за відповідний напрям діяльності Академії. Керівництво факультетом здійснює декан. Кафедра забезпечує освітню, наукову та методичну діяльність. Гарант ОНП та НПП кафедри відкриті до спілкування та обміну досвідом, у чому пересвідчилася ЕГ. Зони відповідальності різних структурних підрозділів ЗВО в ході внутрішнього забезпечення якості освіти регламентовано в Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<https://cutt.ly/NjI22ei>). За внутрішню систему забезпечення якості ВО відповідає Підрозділ із забезпечення якості освіти (<https://cutt.ly/WjI24hQ>). Головна відповідальність Підрозділу полягає у забезпеченні адміністративного керівництва та підтримки забезпечення якості освіти на всіх рівнях академії. Підрозділ підпорядковується керівнику ЗВО й підзвітний Вченій раді ЗВО, взаємодіє зі структурними підрозділами ЗВО (ректорат, відділи, деканати, кафедри, бібліотека тощо), студентським науковим товариством, здобувачами ВО та іншими стейкхолдерами: – підрозділ щодо сприяння працевлаштування випускників (<https://cutt.ly/kjI9o2h>) (на основі аналізу попиту і пропозицій на ринку праці може вносити корекції до змісту підготовки фахівців); – соціально-психологічна служба (<https://cutt.ly/njI9ybX>) (шляхом психолого-педагогічної діагностики чинників становлення особистості, її індивідуального розвитку може вносити рекомендації щодо оптимізації освітнього середовища). Учасники академічної спільноти залучаються до обговорення питань реалізації ОНП, їх рекомендації обговорюються й беруться до уваги, – цей факт підтвердили здобувачі та стейкхолдери. Залучення академічної спільноти до моніторингу всіх аспектів реалізації ОНП уможливується завдяки функціонуванню сайту випускової кафедри (<https://sites.google.com/view/kafedra-sr-sp/головна>) та сайту відділу аспірантури (<https://sites.google.com/view/aspiranthgpa>). Внутрішнє забезпечення якості ОНП здійснюється під час щорічного перегляду освітніх програм із обов'язковим залученням усіх учасників діяльності за ОНП. Необхідним складником моніторингу якості освіти є опитування. Академічна спільнота сама виступає чинником підвищення якості освіти шляхом постійного професійного самовдосконалення: стажування, підвищення кваліфікації, участь у наукових конференціях, вебінарах, науково-методичних семінарах, колективна й індивідуальна неформальна освіта в культурному, освітньому, науковому просторах, що оприлюднено на сайті кафедри соціальної роботи (<http://surl.li/ssdq>) та сайті відділу міжнародних зв'язків та академічної мобільності (<http://surl.li/svos>). Розподіл відповідальності між усіма структурними підрозділами висвітлено у нормативно-правових документах щодо діяльності ЗВО, розміщених на сайті.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 8:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.**

Слід відзначити такі позитивні моменти, як: систематичний перегляд ОНП відповідно до чітко розроблених нормативних документів ЗВО; безпосереднє залучення здобувачів вищої освіти до обговорення та перегляду ОНП з урахуванням їхніх пропозицій та кола наукових інтересів, результатів online опитувань; тісна співпраця з роботодавцями щодо обговорення ОНП, змісту і тематики конкретних ОК, експертної оцінки результатів наукової та освітньої діяльності здобувачів через обговорення на спільних конференціях і семінарах. На сайті Академії у вільному доступі є анкети, які використовуються під час опитування здобувачів вищої освіти щодо покращення ОНП та освітнього процесу загалом: «Анкета щодо визначення рівня задоволеності здобувачів освіти для аспірантів (<http://surl.li/stjz>) та «Анкета щодо визначення рівня задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і

викладання» (<http://surl.li/stkp>). На сайті також оприлюднені результати опитування здобувачів вищої освіти щодо якості ОНП. Налагоджено взаємодію членів академічної спільноти, підрозділів ХГПА у виконанні процедур та заходів, спрямованих на удосконалення освітнього процесу; У ході проведення онлайн акредитації відчувався корпоративний дух усіх учасників освітнього процесу.

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.**

На сайті аспірантури представлено тексти анкет та аналітичні довідки результатів опитування щодо задоволеності методами навчання та викладання, академічної доброчесності. ЕГ виявила неточності у текстах анкет, невідповідність аналітичних відомостей змісту анкетних питань, що може призвести до хибних висновків під час аналізу результатів. Рекомендації: відкоригувати зміст і перелік анкетних питань щодо тематики та спрямованості опитувальника. Розробити онлайн-опитувальник для стейкхолдерів з метою збору та аналізу їх побажань і рекомендацій щодо удосконалення ОНП.

### **Рівень відповідності Критерію 8.**

Рівень В

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.**

Враховуючи сильні сторони та наявність слабкої сторони й рекомендацій, що містить потенційний ризик необ'єктивності результатів опитувань, експертна група дійшла висновку, що рівень відповідності даному критерію – «В». Загалом впровадження ОНП «Соціальна робота» в освітній процес за Критерієм 8 відповідає нормативним вимогам.

### **Критерій 9. Прозорість та публічність:**

#### **1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Права та обов'язки учасників освітнього процесу в Академії регулюються документами, розробленими з урахуванням вимог чинного законодавства є чіткими і зрозумілими. Офіційний веб-сайт Академії (<http://surl.li/sxhm>) містить інформацію про внутрішню нормативну базу Академії, зокрема: 1) Правила внутрішнього розпорядку для працівників КЗ «ХГПА» ХОР (<http://surl.li/sxil>); 2) Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу КЗ «ХГПА» ХОР (<http://surl.li/sxfo>); відомості про структурні підрозділи, що забезпечують освітній процес, правила прийому вступників, інформацію щодо системи забезпечення якості освіти, академічної доброчесності тощо. Інформація про правила і процедури організації освітньої діяльності для підготовки здобувачів освіти щорічно оновлюється й оприлюднюється на веб-сайті академії у рубриках Навчальний відділ (<http://surl.li/sxhs>), Факультет соціально-педагогічних наук та іноземної філології (<http://surl.li/swwo>), Відділ аспірантури (<http://surl.li/srcr>). Освітня програма підготовки здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/sxic>) і відомості про наукових керівників розміщені на сайті кафедри соціальної роботи (<http://surl.li/ssbc>). Викладачі кафедри звертають увагу здобувачів вищої освіти на зазначені документи, за необхідності обговорюють їх зміст, дають пояснення. Учасники освітнього процесу ознайомлені з цими документами та дотримуються всіх правил та процедур, що було підтверджено під час спілкування із здобувачами вищої освіти. У разі виникнення питань, здобувачі вищої освіти можуть звернутися за допомогою до відділу аспірантури чи навчального відділу. Здобувачі вищої освіти беруть активну участь у конференціях, семінарах, наукових заходах, а також долучаються до реалізації проектів з метою оприлюднення результатів власних напрацювань.

#### **2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.**

Освітньо-наукова програма «Соціальна робота» на офіційному веб-сайті оприлюднена (<http://surl.li/sxic>). Інформації щодо пропозицій/побажань/зауважень відповідно до попередніх обговорень ОНП на сайті кафедри немає, хоча гарантом ОНП був підтверджений факт наявності протоколів засідань кафедри, які включають питання обговорення ОНП. У подіях кафедри та на сайті Академії теж не висвітлена інформація про проведення робочих

зустрічей з роботодавцями та із здобувачами вищої освіти щодо обговорення ОНП, хоча такі зустрічі відбувалися (за словами стейкхолдерів).

**3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.**

На офіційному веб-сайті оприлюднена актуальна інформація, яка інформує абітурієнтів, аспірантів та співробітників кафедри про ОНП (її опис та зміст) та всю додаткову інформацію про дану ОНП (<http://surl.li/sxic>). Експертна група, ознайомившись із сайтом кафедри, а також під час зустрічей із різними групами учасників освітнього процесу дійшла висновку, що ЗВО своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті інформацію про ОНП. Виноградова Олена, 2 рік навчання, повідомила, що аспіранти мають вільний доступ до всіх інформаційних ресурсів, де розміщена інформація щодо можливостей підвищення професійної кваліфікації аспіранта, його саморозвитку, можливості міжнародної діяльності тощо. Вся інформація подана на інформаційний стендах та сайті Академії.

**Загальний аналіз щодо Критерію 9:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.**

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу чітко та зрозуміло прописані у нормативних документах ХГПА (є загальнодоступними на сайті ЗВО та субсайтах), дотримуються у ході організації освітнього процесу на даній ОНП. Здобувачі мають можливість отримати методичне і змістовне наукове консультування від наукового керівника та інших представників експертного кола, зокрема і під час систематичних звітів на засіданнях кафедри за участі представників аспірантури, менеджменту ХГПА, членів наукових підрозділів. Важливо відмітити наявність вільного та зручного доступу до online ресурсів щодо правил вступу на ОНП, її цілей та змісту підготовки. На офіційному веб-сайті розміщені анкети для здобувачів вищої освіти, що передбачає можливість для аспірантів зазначати свої зауваження/побажання/рекомендації щодо даної ОНП.

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.**

На сайті не висвітлена інформація про обговорення ОНП. Рекомендації: 1. Оприлюднювати на веб-сайті кафедри інформацію про проведені засідання кафедри та зустрічі із здобувачами вищої освіти та стейкхолдерами з метою обговорення ОНП. 2. Розробити та оприлюднити на сайті кафедри анкету для стейкхолдерів і всіх бажаючих осіб для реалізації можливості вносити свої побажання та рекомендації щодо удосконалення ОНП.

**Рівень відповідності Критерію 9.**

Рівень В

**Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.**

Враховуючи сильні сторони та наявність слабкої сторони, експертна група дійшла висновку, що рівень відповідності даному критерію – «В». Адже важливим аспектом для вдосконалення ОНП є оприлюднення на сайті кафедри результатів проведених зустрічей з метою обговорень і звітування про надані рекомендації та зміни освітньо-наукової програми. Загалом впровадження ОНП «Соціальна робота» в освітній процес за Критерієм 9 відповідає нормативним вимогам.

**Критерій 10. Навчання через дослідження:**

**1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.**

Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів, пов'язаним з можливістю реалізовувати дослідження з обраної теми, опанувати ОК, що дають змогу вирішувати науково-дослідницькі завдання в галузі, сприяють розвитку наукового світогляду й забезпечують можливість представляти наукові результати в Україні та за кордоном. Відповідно до «Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого Постановою КМУ від 23.03.2016 р. № 261, зміст ОНП охоплює складники для набуття компетентностей: 1) загальнонаукових (ОК: Філософія (ОНП 2017 р.) та Філософія як методологія наукового пізнання (ОНП 2020 р.); 2) універсальних навичок дослідника (ОК – Методологія і методи наукових досліджень у галузі соціальної педагогіки та соціальної роботи); 3) іншомовних (ОК – Іноземна мова для академічних цілей, що забезпечує відповідний рівень академічного письма для комунікації в міжнародному науковому просторі); 4) фахових ОК – Асистентська практика). Як обов'язкові, так і вибіркові ОК, зорієнтовані на якісне вирішення науково-дослідницьких завдань в галузі, відповідають науковим інтересам і тематичі досліджень аспірантів, у зв'язку з чим безпосередньо за бажанням здобувачів в ОНП 2020 р., зокрема, були внесені ВОК: Антидискримінаційні практики в соціальній роботі, Теорія і практика соціального супроводу сімей, які опинилися в СЖО. Підготовка аспірантів до дослідницької діяльності передбачає обізнаність у теоретичних питаннях. Відповідні компетентності формуються при вивченні обов'язкових дисциплін, наприклад: «Філософія»/«Філософія як методологія наукового пізнання», Методичній грамотній побудові дослідницької роботи, зокрема, сприяє вивчення ОК «Методологія і методи наукових досліджень у галузі соціальної педагогіки та соціальної роботи». Підготовку здобувача до дослідницької діяльності у галузі зумовлює проходження асистентської практики, збільшеної з 2-х кредитів, за ОНП 2017 р., до 6-ти, за ОНП 2020 р. і вибіркові ОК, згідно з науковими інтересами здобувачів і темою дисертації. Заслужує на увагу введення 2-х курсів з іноземною мовою викладання, згідно з ОНП 2020 р. («Introduction to fundraising in the field of scientific researches», «English Medium Instruction in Higher Education»). Для підготовки до викладацької діяльності ОНП містить такі ОК: «Традиційні та інноваційні технології викладацької діяльності» (за ОНП 2020 р.), «Моделі і технології соціального виховання у зарубіжних країнах» (за ОНП 2017 р.), Асистентська практика, що сприяють формуванню науково-фахового світогляду, підвищенню науково-педагогічної культури. Критеріями якості підготовки здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності за спеціальністю є сформовані ПРН 11, ПРН 13, за ОНП 2020 р.; ПРНПП 10, ПРНПП 16, за ОНП 2017 р. Отже, ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів, а обов'язкові та вибіркові ОК свідчать про належну підготовку аспірантів до дослідницької й викладацької діяльності.

## **2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.**

Аналіз дотичності наукових інтересів здобувача і потенційного наукового керівника починається заздалегідь, адже переважно аспіранти – освітні стейкхолдери кафедри, і продовжується за обов'язкового вступного іспиту, коли вступник презентує власні дослідницькі пропозиції/досягнення, що є важлива передумова плідного співробітництва. Напрями досліджень потенційних наукових керівників розміщено на сайті кафедри соціальної роботи (<http://surl.li/ssdq>), у відкритих групах аспірантури у соціальних мережах (<http://surl.li/swwc>, <http://surl.li/swwj>). Позитивним моментом є те, що наукові керівники і аспіранти беруть участь у реалізації теми науково-дослідної роботи кафедри соціальної роботи КЗ «ХГПА» ХОР «Розвиток соціальності різних категорій осіб в умовах трансформаційних змін в українському соціумі» (державний реєстраційний номер 01117U007461), в контексті якої реалізуються дисертаційні дослідження, спрямовані на проблематику наркозалежності (Ключок О.М.), торгівлі людьми (Кулава К.О.), сімей, які опинилися у СЖО (Калінова А.М.) тощо. Компаративний аналіз показав, що теми досліджень аспірантів дотичні науковим інтересам керівників (<http://surl.li/ssbc>, <http://surl.li/sxol>). Наприклад: теми досліджень Ключока О.М. «Соціально-педагогічна підтримка реабілітованих наркозалежних у групах самопомогі» та Оберемок А.М. «Соціально-педагогічний супровід співзалежних сімей в умовах реабілітаційних центрів для наркозалежних осіб» дотичні напрямів наукових робіт керівника, проф. Ю. Чернецької, що виявляється у: 1) безпосередньому зв'язку з темою дисертації Чернецької Ю.І. на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.05 – соціальна педагогіка «Теорія і практика соціально-педагогічної роботи з ресоціалізації наркозалежних в умовах реабілітаційних центрів»; 2) великій кількості фахових публікацій та монографій керівника, наприклад: Чернецька Ю.І. Зв'язок соціальних ризиків та життєвих перспектив реабілітованих наркозалежних // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського, Педагогічні науки :зб. наук. праць / за ред. проф. Тетяни Степанової. № 2 (61), травень 2018. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. С. 315 – 320; 3) спільних наукових працях: Ключок О.М. Чернецька Ю.І. Групи самопомогі для реабілітованих наркозалежних як соціальний феномен і форма соціальної підтримки. Organization of scientific research in modern conditions. – 2020: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (14 – 16 травня 2020, США). Тема дослідження Нечитайло Ю.С. «Розвиток гендерної соціальності студентів у педагогічних закладах вищої освіти» дотична напряму наукових робіт керівника, проф. О. Рассказової, що виявляється у великій кількості фахових публікацій керівника: Rasskazova O., Domina Iu., Hladun T. (2020), Gender open university as a platform for continuous gender education: experience in the development of innovative educational practices in Ukraine. Science Rise: Pedagogical Education. №1 (34). С. 17 – 23.

## **3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).**

Для якісної підготовки здобувача третього освітньо-наукового рівня у ХГПА створено середовище, де забезпечено функціонування «критичної маси» дослідників, наукові пошуки яких відповідають профілю ОНП, проблемному полю соціальної роботи. Насамперед, це колектив кафедри соціальної роботи, який працює над розробкою науково-

дослідної теми «Розвиток соціальності різних категорій осіб в умовах трансформаційних змін в українському соціумі» (Державний реєстраційний номер: 01170007460). Наявність компетентних фахівців (підтверджується даними про наукову діяльність співробітників кафедри соціальної роботи (<http://surl.li/ssbc>) та інших підрозділів ХГПА) дозволяє забезпечити експертну консультацію здобувачам, зокрема під час щосеместрових (двічі на рік) звітів аспірантів про виконану роботу за півріччя, а також під час презентацій досліджень та групових обговорень на засіданнях кафедри, засіданнях Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Академії, Ради молодих вчених. Члени даного наукового товариства поінформували щодо організаційної та матеріальної підтримки ректоратом наукових заходів. Для апробації результатів наукових досліджень здобувачів ОНП проводяться щорічні конференції з можливістю безкоштовної публікації тез (зазначено Тарасенко Н.), семінари (Білозерова М.), наукові пікніки та наукові квести (Блудова Ю.), традиційні тижні факультету з науковими заходами для апробації та популяризації наукових досліджень здобувачів (Какадій В.); налагоджено співпрацю з іншими ЗВО, як вітчизняними (<http://surl.li/vdvn>), так і зарубіжними (<http://surl.li/vegv>) щодо спільних наукових заходів, публікації тез доповідей. Діяльність Центру гендерної освіти та інформаційно-соціального центру сприяє здійсненню власних досліджень здобувачів, апробацію здобутих результатів. Здобувачі та НПП мають можливість доступу до наукометричних платформ Scopus та Web of Science з будь-якого комп'ютера мережі КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» (<http://surl.li/vehf>), до запровадженого МОН України пошукового сервісу для науковців – Open Ukrainian Citation Index (OUCI), який допомагає шукати наукові документи та аналізувати цитування вчених. Також до послуг здобувачів потужна бібліотека, яка пропонує інформаційні та консультаційні послуги (ресурси, пошукові системи, наукометрию, коучинг та ін.). Результативність створених умов підтверджується активністю здобувачів щодо публікації статей і посібників, робіт апробаційного характеру, участі у конференціях. Так, н-д.: здобувач 4 року Білозерова М. опублікувала 4 фахові статті, з них 1 у зарубіжному виданні, 20 тез; здобувач 3 року Могилка О. видав 2 посібники, 5 статей (1 у зарубіжному виданні), 9 тез (відповідно до наданих на запит ЕГ звітів здобувачів та за результатами резервної зустрічі).

#### **4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.**

ХГПА забезпечує можливості для введення здобувачів ОНП у міжнародну спільноту через врахування орієнтирів Міжнародної асоціації шкіл соціальної роботи у розробці ОНП та змісту ОК, через виступи на конференціях, публікації, участь у дослідницьких проєктах. Так, колектив академії співпрацює з закладами вищої освіти України, США, Республіки Білорусь, Польщі, Латвії, Словацької Республіки, Бельгії, Великобританії, Фінляндії. Результатом такої співпраці стало, зокрема, створення Всеукраїнського консорціуму з інклюзивної освіти, за участі 7 закладів вищої освіти України та Глобального ресурсного центру з інклюзивної освіти Інституту суспільної інтеграції Університету Міннесоти (США), проведення низки семінарів та конференцій, видання наукових монографій. Починаючи з 2017 здобувачі ОНП долучились до реалізації німецько-українського проєкту "Кроки просвіти на шляху до порозуміння", за фінансової підтримки німецького бюро Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ). Основними завданнями проєкту є підтримка внутрішньо-переміщених осіб: організація надання та підвищення якості соціальних, просвітницьких, інформаційних послуг дітям дошкільного, шкільного віку, молоді, батькам ВПО та представникам приймаючих громад Харківської області через організацію локальних мереж допомоги на базі ГО "АММА", Харківської гуманітарно-педагогічної академії та філій. На сьогодні в рамках проєкту функціонують 4 інформаційно-соціальних центри допомоги внутрішньо переміщеним особам та представникам приймаючої громади; такий інформаційно-соціальний центр функціонує у ХГПА (повідомлено гарантом, на відкритій зустрічі Белоліпщевою О., продемонстровано під час огляду МТБ). Міжнародна діяльність координується Відділом міжнародних зв'язків та академічної мобільності, за активної роботи якого лише у поточному навчальному році виграно гранти на реалізацію проєктів, на стажування та підвищення кваліфікації, реалізовано проєкти, н-д. «Курс онлайн-лекцій «Інклюзивна освіта» із залученням іноземних фахівців Istituto Don Calabria, Italia» та ін. ХГПА постійно інформує щодо можливостей міжнародної співпраці для здобувачів ОНП (<http://surl.li/vcdt>). Про власну міжнародну активність повідомили здобувачі Могилка О. (участь у конгресі, конференціях, стажування, стаття у зарубіжному виданні); Суменко Т. (стажування); Єфімцева А., Какадій В. та Нечитайло Ю. (участь у проєктах); Виноградова О. (наголосила на участі більш, ніж 10 міжнародних конференцій).

#### **5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.**

Наукові керівники беруть участь у різних дослідницьких проєктах (<http://surl.li/sxol>): 1) Гендерний відкритий університет (з 2016) спільно з Центром гендерної культури за підтримки Харківської міської ради (урядові веб-ресурси <https://dniokh.gov.ua/?p=54478>, сторінка Центру <http://surl.li/svnl>(публікації, зокрема на англійській мові <http://surl.li/svnl> тощо). Залучені наукові керівники: Ю. Лисенко, Ю. Чернецька та ін.; 2) Основи волонтерства в інклюзивному освітньому середовищі у рамках Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 р. та міжнародної співпраці (<http://surl.li/svmk>). Залучені наукові керівники: В. Анголенко, М. Андреева та ін.; 3) Проєкт UNFPA Трамплін до рівності за фінансової підтримки Швеції (2020-2021): фінсько-український курс Новий український підручник для співробітників УПРО; підготовка експертів ІМЗО Антидискримінаційна експертиза освітнього контенту; тренінгів вебінар та розробка гайду про недискримінаційне вчителювання у межах національного проєкту Всеукраїнська Школа Онлайн; підготовка експертів ДСЯО (участь беруть і наукові керівники, і аспіранти, наприклад: проф. Рассказова О.І. разом з аспіранткою Нечитайло Ю.С.); 4) Проєкт ПІАЦ «КРОНА» (з 2018) за підтримки Heinrich Böll Foundation (видано посібник <http://surl.li/sxfw>). Залучені наукові

керівники: О.І. Рассказова та ін.; 5) Кроки просвіти на шляху до порозуміння (з 2017) за фінансової підтримки німецького бюро GIZ (<http://surl.li/svmh>). Залучені наукові керівники: Ю. Лисенко, Ю. Чернецька; 6) Інтегрований курс онлайн-лекцій «Інклюзивна освіта»(2020) із залученням іноземних фахівців провідних ЗВО та реабілітаційних установ Італії (<http://surl.li/svmi>). Залучені наукові керівники: М. Андреева, К. Волкова та ін. Разом з науковим керівником участь у проєкті взяла аспірантка Нечитайло Юлія Сергіївна, з рік навчання Участь наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах була підтверджена під час зустрічі з науково-педагогічним складом кафедри соціальної роботи (серед яких були присутні наукові керівники аспірантів) та гарантом ОНП. Окрім цього, дана інформація оприлюднена на сайті кафедри.

## **6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.**

Процедура дотримання принципів академічної доброчесності, визначена у таких нормативних документах Академії, як: 1) Кодекс академічної доброчесності Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради ([http://www.hgra.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/kodeks\\_acad.pdf](http://www.hgra.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/kodeks_acad.pdf)); 2) Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності (<http://surl.li/irdy>); 3) Кодекс академічної доброчесності Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (<http://surl.li/irdv>). Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здійснюють завідувачі кафедр, рецензенти, вчений секретар та ін. Юлія Іванівна Чернецька (гарант ОНП) повідомила, що всі наукові керівники наголошують на тому, що дотримання принципів академічної доброчесності є зоною відповідальності кожного аспіранта. При перевірці наукової роботи чи статті аспіранта, науковий керівник робить зауваження щодо відсоткового значення унікальності його роботи. Бібліотека надає послуги перевірки наукових робіт викладачів та аспірантів на наявність академічного плагіату, поширює матеріали з академічної доброчесності (<http://surl.li/sshu>), – про це розповіла Світлана Борисівна Самойлова (директор бібліотеки).Здобувачі вищої освіти підтвердили той факт, що володіють інформацією про те, які програми на антиплагіат використовуються Академією, а саме Strike Plagiarism та Unicheck. Питання дотримання принципів академічної доброчесності обговорюються з аспірантами, вивчаються під час опитування з виявлення рівня їх задоволеності освітнім процесом. Завдяки неухильному дотриманню принципів академічної доброчесності в Академії на сьогодні серед науково-педагогічних працівників кафедр, які забезпечують підготовку аспірантів ОНП «Соціальна робота» не було випадків порушень академічної доброчесності.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 10:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.**

Заслужують на увагу такі здобутки під час реалізації ОНП «Соціальна робота» у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради: 1) високий рівень підготовки до дослідницької й викладацької діяльності аспірантів, науковим інтересам яких повністю відповідає зміст ОНП, що органічно поєднує теорію й практику, підготовку з соціальної роботи та педагогіки; 2) наявна кореляція наукових інтересів здобувача і наукового керівника; 3) активна наукова діяльність аспіранта спільно з науковим керівником, що виявляється у співавторстві наукових досліджень (зокрема, статей і тез.); 4) спільна участь наукових керівників і аспірантів у реалізації теми науково-дослідної роботи кафедри соціальної роботи. Крім того, забезпечення критичної маси дослідників і, як наслідок, можливість експертного консультування здобувачів; проведення наукових заходів різного рівня; діяльність Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Академії, Центру гендерної освіти та інформаційно-соціального центру, що сприяє реалізації досліджень та апробації здобутих результатів; безоплатний доступ до наукових інформаційних ресурсів, у тому числі міжнародних, та пошукових сервісів, бібліотечний коучинг; масштабна співпраця із ЗВО, установами та громадськими організаціями іноземних держав, організація наукових заходів за підтримки та участі закордонних університетів, участь у міжнародних проєктах, реалізація грантів; забезпечення здобувачів актуальною інформацією про можливості міжнародної співпраці, результативна міжнародна активність здобувачів. Наукові керівники залучаються до участі у дослідницьких проєктах, які реалізуються як на державному рівні, так і на міжнародному рівні.

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.**

Не всі наукові керівники аспірантів залучені до участі у дослідницьких проєктах (наприклад, Василенко Олена Миколаївна не була залучена до реалізації дослідницького проєкту) (1), що, зокрема, позначається на рівні публікаційної активності наукових керівників за результатами участі у дослідницьких проєктах (2). Рекомендації: 1. Мотивувати/заохочувати здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти та НПП кафедри, у т. ч. наукових керівників, до участі у проєктах, зокрема міжнародних, що наразі певною мірою за наявності міжнародних угод про співпрацю унеможливується ситуацією карантину, спричиненою пандемією COVID-19. 2. Активізувати роботу з друку публікацій (одноосібних або у співавторстві) за результатами участі наукових керівників, аспірантів та інших науково-педагогічних працівників кафедри у науково-дослідних проєктах.

## Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

## Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Враховуючи сильні сторони та наявність слабких сторін, які певною мірою позначаються на зниженні якісних і кількісних показників науково-дослідної діяльності як НПП (зокрема, наукових керівників), так і здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти, експертна група дійшла висновку, що рівень відповідності даному критерію – «В». Загалом впровадження ОНП «Соціальна робота» в освітній процес за Критерієм 10 відповідає нормативним вимогам.

## IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

*дані відсутні*

## V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

<b>Критерій 1.</b> Проектування та цілі освітньої програми	A
<b>Критерій 2.</b> Структура та зміст освітньої програми	B
<b>Критерій 3.</b> Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
<b>Критерій 4.</b> Навчання і викладання за освітньою програмою	A
<b>Критерій 5.</b> Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
<b>Критерій 6.</b> Людські ресурси	A
<b>Критерій 7.</b> Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
<b>Критерій 8.</b> Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
<b>Критерій 9.</b> Прозорість та публічність	B
<b>Критерій 10.</b> Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

*Додатки до звіту:*

\*\*\*

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

*Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.*

Керівник експертної групи

**Осетрова Оксана Олександрівна**

Члени експертної групи

**Албул Ірина Володимирівна**

**Файдюк Олена Валентинівна**